

DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 42
Spalio - October 17, 1980

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

V. Vokietijos parlamento rinkimus laimėjo ją valdžiusi socialdemokratų ir laisvųjų demokratų partijų koalicija. Opozicinės krikščionių demokratų ir Bavarijos krikščionių socialinė unija prarado 17 atstovų, o socialdemokratų išrinko 4 ir laisvieji demokratų — 14 atstovų daugiau kaip turėjo.

Iranas paprašė J.T. saugumo tarybą pradėti svarstyti jo skundą prieš Iraką.

Irakas pradėjo naudoti Irano miestams pulti sovietų gamybos raketas ir TU-22 aukštai skrendančius bombonešius, kurių Irano priešlėktuvinė artilerija negali pasiekti. Raketų ir bombų sprogdimai padaro didelių nuostolių civiliniam gyventojam.

JAV ir Kinija baigia susitarimą dėl kasmet 6-9 mil. tonų javų pardavimo Kinijai per ateinančius 3 m.

Jordano vyriausybė sumobilizavo visus autovežimius, kurie bus panaudoti nekariniam reikmenim į Iraką gabenti. Tai pirmą arabų valstybė viešai remianti Iraką.

Libija ir Sirija pasiskelbė teikiančios karinę pagalbą Iranui, bet Iranas šia pagalba mažai tegalės pasinaudoti, nes jis nedaug turi rusų gamybos ginklų.

Portugalijos parlamento rinkimus nelaukta laimėjo ją valdantis min. pirmininko Francisco Carneiro vadovaujamas konservatyvus demokratų susivienijimas.

Lenkijos komunistų partijos centro komitetas nutarė pašalinti 8 savo narius už jų kaltes, privedusias prie Lenkijos darbininkų streiko.

Turkijoje įvykęs perversmas įnešė nedarnos į Nato valstybių tarpą. Pav., kairiųjų spaudžiama Danijos vyriausybė nepatenkinta, kad Turkija savo vidines problemas sprendžia ne demokratiniu būdu, o sukilimais ir opozicinio elemento areštais, o Belgija dėl tų pačių sumetimų atsisakė dalyvauti Nato pratinuose Turkijoje.

Khurranshahr mieste apsupti Irano kariai artilerijos ugnim paskandino Shatt al Arab vandens kely stovėjusius 3 svetimų valstybių laivus, o 5 padegė. J.T. gen. sekretorius kreipėsi į Iraną ir Iraką, kad leistų svetimiems laivams netrukdomai išplaukti.

Lenkijos parlamentas sudarė aukščiausią komisiją valstybės tarnautojų korupcijai, valdžios piktnaudojimui ir jų padarytom klaidom sekti. Komisijos pirmininku buvo paskirtas buv. vidaus reikalų ministeris gen. Mieczyslaw Moczar.

J.T. priežiūroje vykusi 72 valstybių konferencija, siekdamas sušvelninti karo pasekmes, sutarė uždrausti padegamųjų bombų prieš civilinius gyventojus ir granatų su nemetalo skeveldrom, kurių Roentgeno spinduliai negali surasti vartojimą, o taip pat ir lavonų, sužeistųjų, vandens ar maisto produktų užminavimus.

Britanijos darbo partijos konferencijai vyko didelė kova tarp partijos kairiojo ir dešiniojo sparno. Kairiesiems pavyko primesti jų siūlytas dvi rezolucijas, reikalaujančias, kad Britanija vienašališkai nusiginkluotų ir kad partijos vadai būtų renkamas ne partijos parlamento narių frakcijos, bet elektorinės kolegijos, sudarytos iš parlamento narių, darbo unių ir partijos rinkiminių apylinkių atstovų.

IŠ LIETUVOS K.B. KRONIKOS NR. 42 Kopartijos nerimas

1979 lapkričio 28 Vilniaus Liaudies ūkio specialistų tobulinimosi institute buvo sukviesiti šio instituto ir Kauno filialo atsakingi vadovai. Į šį posėdį atvyko LKP CK sekretorius L. Šepetys su paskaita — "Ideologinio darbo klausimai".

"Mūsų svarbiausias uždavinys, — kalbėjo L. Šepetys, — pakelti mokslo politinę funkciją, kadangi savo veiklą suaktyvino iš svetimų centrų ekstremistiniai elementai". LKP CK sekretorius suerimes pirmiausia iškelė religijos klausimą, kuris, jo nuomone, labai opus, nes reakcingieji kunigai ir kiti elementai vis labiau stiprina ardomąją veiklą. Savo reakcingą veiklą, vykdydamas Vatikano užmačius, pradėjęs ir Jonas Paulius II. Popiežiaus kelionė į Lenkiją sudrebino ir mūsų respublikos katalikus.

Todėl reikią suaktyvinti internacionalinį auklėjimą, o rusų kalba turinti būti vis plačiau panaudojama. Dėl lietuvių kalbos likimo nėra reikalo nerimauti. Aktualus mūsų visuomenei dorovinis auklėjimas. Labai išaugęs girtavimas ir skyrybų skaičius. Girtavimas atnešęs daugybę nusikaltimų.

Kultūros ir meno darbuotojai yra kartu ir auklėtojai, todėl jų pareiga būti ideologinio darbo darbuotojais. Literatūroje ir mene prasiveržusi užsienio

mada. Literatūroje nagrinėjamos nebūdingos komunistinei moralei temos, vyraujantis siauras miesčioniškumas.

Labai neramina ir kraštotyriinė veikla, etnografiniai ansambliai, jų domėjimasis senove. Tai

Kun. A. Gražulio persekiojimas

1979 gruodžio 5 Prienų raj. vykd. komitetas pasiuntė kun. Antanui Gražuliui tokio turinio įspėjimą:

"Nustatyta, kad Prienų parapijos bažnyčioje religinėms apeigoms patarnauti sistemingai yra panaudojami mokyklinio amžiaus vaikai. Apie tai Jūs šių metų rugsėjo 6 d. buvote raštiškai įspėtas (įspėjimą pasirašyti Jūs atsisakote), tačiau šių metų lapkričio 18 d. mišioms patarnavo 19 vaikų, tą pačią dieną per vakarines pamaldas mišioms patarnavo 15 vaikų. Lapkričio 25 d. mišioms vėl patarnavo 12 vaikų. Yra atvejų, kai mokyklinio amžiaus vaikai pritraukiami giedoti bažnytiname chore.

Pakartotinai įspėjame Jus, kad būtų imamasi priemonių, kad kulto tarnai nepažeidintų Religinių susivienijimų nuostatų.

Be to, atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad šių metų lapkričio 4 d. vakare Prienų bažny-

tampa kliūtimi pažinti šiuolaikinį gyvenimą, siaurina požiūrį į tarybinės visuomenės laimėjimus. Per etnografiją, kraštotyrią, ypač studentų tarpe, įsibrauna buržuazinė ideologija ...

čioje iš sakyklos nepagrįstai apšmeižėte Pienų II vid. mokyklos direktorių A. Micką."

Pasirašė vykdomojo komiteto pirmininkas A. Budbergis.

1980 sausio 16 Prienų vykdomasis komitetas vėl rašo kun. A. Gražuliui įspėjimą:

"Nežiūrint tai, kad 1979 m. rugsėjo 6 d. ir 1979 m. gruodžio 5 d. Jūs buvote įspėtas, kad Prienų bažnyčioje religinėms apeigoms patarnauti yra naudojami mokyklinio amžiaus vaikai, 1980 m. sausio 13 d. (sekmadienį) rytinėms pamaldoms patarnavo 13 vaikų, vakarinėms — 6 vaikai.

Įspėjame Jus, kad būtų imtasi priemonių prieš grubių Religinių susivienijimų nuostatų pažeidėjimus.

Tuo pačiu dar kartą atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad minė-

(nukelta į 2 psl.)

Vaidzas iš demonstracijų prie Jungtinių Tautų rugsėjo 27. Gilumoje New Yorko rai-toji policija. Nuotr. V. Maželis

PREZ. CARTER UŽ PAVERGTUOSIUS

Baltuosiuose Rūmuose, ministrų kabineto kambary JAV prezidentas J. Carter spalio 8 tarėsi su 21 tautybės komitetų pirmininkais dėl Carter-Mondale perrinkimo. Lietuviam šiame pasitarime atstovavo kopirmininkai Jūra Viesulienė ir Rimas Česonis.

Savo įžanginiame žody, stebint spaudos atstovams, prezidentas pabrėžė tautybių Amerikos gyvenime ir krašto administracijoj svarbą. Spaudos atstovų tarpe dalyvavo Amerikos Balso pareigūnė Jolanta Raslavičiūtė.

Vienas iš svarbiausių prezidento rūpesčių yra žmogaus teisių apsaugojimas Sovietų Sąjungos pavergtuose kraštuose. Tą klausimą visų tautybių vardu referavo Rimas Česonis. Ta proga perskaitė keturių Permės koncentracijos stovyklos politinių kalinių laišką, rašytą JAV prezidentui. Tarp pasirašiusių yra lie-

tuvius Petras Pliumpa. Pilnas laiško tekstas anglų kalba yra Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoj, Nr. 27. Vertimą paruošė kun. K. Pugevičius.

Prezidentas Carter laiško turiniu buvo giliai sujaudintas. Rimas Česonis išreiškė pagėdavinimą, kad prezidentas dažniau pasisakytų pavergtų tautų žmonių teisių reikalui.

Belgijos 6 partijų koalicinė vyriausybė, negalėdama sutarti dėl krašto ūkinės politikos, suiro. Karalius paprašė min. pirmininką Wilfried Martens laikinai eiti pareigas ir toliau.

Afganistano sukilėlių vadai nusiskundžia, kad vakarų valstybės neaprupina jų priešlėktuvinėm raketom, nes sovietų malūnsparniai juos nuolat puldinėja. Kautynėse su partizanais vis dažniau dalyvauja sovietų, o ne Afganistano kariuomenės daliniai.

Sov. S-gos siaurės karo laivyną papildė neseniai pastatytas branduoline energija varomas kautynių kreiseris Kirov. Šiaurės laivyną dabar sudaro 81 paviršiaus laivas ir 150 povandeninių laivų su apie 90 bombonešiu.

Argentinos karinė junga krašto prezidentu išrinko buv. armijos štabo v-ką atsargos gen. Roberto Eduardo Viola, kuris pareigas pradės eiti tik kovo mėn.

Sov. S-goj veikiančio krikščionių komiteto tikinčiųjų teisėm ginti komiteto narys Viktoras Kapitančuk teisme prisipažino kaltu, apgailestavo savo veiksmus ir buvo nuteistas 5 m. kalėti sąlyginai. Taip pat prisipažinęs kaltu pogrindžio žurnalos Poiski redaktorius Viktor Sokiroko buvo nubaustas 3 m. kalėti sąlyginai.

Paryžiuj padąžėjo bombų sprogdinimui prieš žydų pastatus ir įstaigas. Žydai dėlto kaltina Prancūzijos vyriausybę ir reikalauja teroristus išaiškinti ir nubausti.

SVARBUS EUROPOS VYSKUPŲ PAREIŠKIMAS

Popiežius Jonas Paulius II drauge su Pasaulio vyskupų sinodo nariais, atstovaujančiais viso katalikų pasaulio vyskupų konferencijom, aplankė europinės kultūros tėvo šv. Benedikto šventovę, esančią prie Subiaco miesto, už 75 kilometrų nuo Romos.

Prieš pusantro tūkstančio metų čia, vienoj kalnų oloj gyvendamas, šv. Benediktas, dar vos 20-ties metų jaunuolis, malda ir pasninku pradėjo dvasinę misiją, kuri yra davusi kryptį Vakarų Europos kultūrai.

Iš šio europinės kultūros lopšio Europos vyskupai paskelbė svarbų pareiškimą apie krikščionių atsakomybę Europos dabarties ir ateities akivaizdoj. Pareiškimą yra pasirašę Europos vyskupų konferencijų tarybos nariai, tarp kurių randam ir Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko, Kauno bei Vilkaviškio vyskupijų apaštalinio administratoriaus, vyskupo Liudo Povilonio parašą. Latvijos vyskupų vardu pareiškimą yra pasirašęs Rygos ir Liepojos apaštalinis administratorius vyskupas Julijonas Vairods.

Europos vyskupų pareiškimas yra išsamus dokumentas, apimantis 17 didelio formato puslapių. Jis yra padalintas į 48 skyrelius. Pirmieji šeši skyreliai sudaro įvadą, kuriame yra iškeliami krikščionių atsakomybės problema, kuriant gražesnę Europos žemyno ateitį. Trimis paskutiniais skyreliais su pasitikėjimu žvelgiama į Europos ateitį. "Žvelkit į ateitį drąsiai ir su pasitikėjimu, nes gražesnės ateities viltim tikrumą suteikia mūsų tikėjimas", baigia Europos vyskupai.

Visas dokumentas yra dalijamas į dvi pagrindines dalis: I. Už humaniškesnę Europą ir II. Apie tai, ką gali padaryti Bažnyčia.

Pirmoj dalyje yra apžvelgiama žmogaus teisių padėtis: teisė į gyvybę, šeimos teisės, tėvų teisė į vaikų auklėjimą pagal savo įsitikinimus, užsieniečių darbininkų ir pabėgėlių teisės, teisė į darbą, religinės laisvės teisė. Čia taip pat metamas žvilgsnis į tautų bendradarbiavimą ir Europos misiją pasaulio tautų šeimai. Pabrėžiama, kad vien ant materialistinių pagrindų negali išsilaikyti nei pastovi taika, nei pastovi tautų gerovė.

Antroj dokumento dalyje kalbama apie Bažnyčios uždavinius

Europoj ir pasauly. Čia daugiausia dėmesio kreipiama į bendradarbiavimą tarp vyskupų, tarp įvairių tautų, tarp įvairių religinių bendruomenių ir visų geros valios žmonių.

Su skausmu turim konstatuoti, rašo vyskupai, kad Europoj ne visi žmonės gali pilnai pasinaudoti religine laisve. Popiežius Jonas Paulius II visu aiškumu iškelia šią negerovę. Visuotinis Bažnyčios susirinkimas yra pareiškęs, kad religinė laisvė remiasi ne kuo kitu, o žmogaus asmens orumu. Žmogaus asmens orumas reikalauja vidinės laisvės ir sąžinės neliečiamumo; reikalauja teisės viešai išreikšti savo tikėjimą, teisės, su kuria yra neatskiriama susijusi kulto laisvė. Religinės laisvės apribojimas ar pažeidimas yra didžiulė neteisėybė, kuri paliečia pačias žmogiškumo gelmes, sukrečia tai, kas žmogų padaro žmogum. Juk iš tikrųjų net netikėjimas ar ateizmas, kaip žmogiškos apraiškos, gali būti suprasti tik ryšium su religijos ir tikėjimo apraiškomis. Dėl to, net grynai žmogiškumo žvilgsniu žvelgiant, yra sunku priimti tvirtinimą, pagal kurį tiktai ateizmas turėtų pilietybės teisę viešajame bei socialiniame gyvenime, kai tuo tarpu tikintieji žmonės yra vos toleruojami arba traktuojami kaip antrarūšiai piliečiai ir net, kaip ne kartą jau yra atsitikę, yra nustumiami į visiško beteišikumo padėtį.

Krikščionys drauge su mūsų epochos žmonėmis kovoja už pilną žmogaus išlaisvinimą. Dėl to jie yra įsipareigoję ginti ir religinę laisvę, kuri yra kažkas daug daugiau negu vien kulto laisvė. Religinė laisvė reikalauja tiek Bažnyčiai, tiek kiekvienam tikinčiamajam teisės skelbti Evangeliją, teisės apaštalausti, teisės organizuoti religinį mokymą visose plotmėse ir visose formose, panaudojant visas tam reikalingas priemones, reikalauja teisės kurti krikščioniškąją kultūrą. Jokia valstybė ir jokia socialinė grupė neturi teisės priversti asmenis veikti savo sąžinę, kliudyti tėvam auklėti vaikus pagal savo religinius įsitikinimus, neturi teisės uždrausti Bažnyčiai atlikti socialinę misiją, kuri jai priklauso. Tai apima visus Bažnyčios narius: vyskopus, kunigus, vienuolius ir pasauliečius.

IŠ PAVERGTO LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— 1920 gruodžio 19 Kauno miesto teatre buvo suvaidintos H. Sudermanno "Joninės". Ta data laikoma Lietuvos valstybinio teatro įsteigimo data. Dėl to šiais metais Kauno dramos teatras švenčia šešiasdešimt metų veiklos sukaktį. Ta proga rašoma, kad per 60 metų Kauno dramos teatras turėjo apie 400 premjerų. Teatre vaidino per 150 aktorių. Sukakties iškilimams režisierius Jonas Vaitkus ruošia dramaturgo Juozo Glinckio lyrinę dviejų dalių dramą "Kings". Dekoracijas ir kostiumus piešia dail. J. Malinauskaitė, muziką — komp. Giedrius Kuprevičius. Kitai aktorių grupei vadovauja režisierius G. Padegimas. Jie repetuoja J. Grušo dviejų dalių dramą "Gintarinė vila". Abi premjeros būsiančios spalio pabaigoje. O gruodžio 19 reū. J. Vaitkus ruošia visai naują V. Krėvės "Šarūno" pastatymą. Scenovaizdžio ir kostiumų eskizus šiam veikalui sukūrė dail. J. Malinauskaitė, muziką — komp. A. Martinaitis. Aktorius A. Matulionis repetuoja spektaklį mažiesiems — A. Chrodžičiaus dramine pasaka "Užmirštosios šalies nykštukas". Scenografiją ruošia dail. J. Malinauskaitė. Kiek vėliau, jau 1981, reū. G. Padegimas stitys A. Strindbergo "Kredito-

rius" (dail. A. Jacovskis). Duoklė komunistų partijos XXVI suvažiavimui Kauno dramos teatras atiduos latvių dramaturgo ir režisieriaus P. Petersono drama "Bastardas". Stato pats autorius. Veikalą į lietuvių kalbą išvertė poetė J. Vaičiūnaitė. Pavasarį J. Vaitkus dar žada pastatyti V. Petrovo pjesę "Švelniai pasakius". O jaunas režisierius R. Vikšraitis stitys Rytų Vokietijos dramaturgo V. Valentino veikalą "Paklydėliai". Pavasarį Kauno dramos teatras numato gastroliuoti Leningrade.

— Ilgesni laiką vargonų muzika Sovietų Sąjungoje buvo ignoruojama. Pokaryje pavergtoje Lietuvoje buvo net sunaikinta daug gerų vargonų religinėse šventovėse. Tik vėliau susigriebta puoselėti ir šią muzikos šaką (gal iš gėdos prieš kultūringą pasaulį, kur vargonų muzika labai vertinama). Okupuotoje Lietuvoje pirmas aktyviai ėmė reikštis vargonininkas Leopoldas Digrys. Dabar tarp žymiųjų vargonų muzikos atlikėjų minimi: Bernardas Vasiliauskas, Giedrė Lukšaitė, Vida Prekerytė, Virginija Survilaitė, Nijolė Dainienė, Gediminas Kviklys. Jau šešti metai rengiami vargonų muzikos festivaliai. Šiais metais festivalis prasidėjo (nukelta į 2 psl.)

NOBELIO PREMIJA UŽ LITERATŪRĄ PASKIRTA ČESLOVUI MILAŠIUI

Spalio 9 radijas, televizija ir spauda paskelbė, kad šių metų Nobelio premija už literatūrą paskirta Czesław Milosz, lenkiškai rašančiam poetui, gimusiam Lietuvoje, dabar gyvenančiam Los Angeles, Calif., kur jis profesoriauja Berkeley universitete.

Jis yra gimęs 1911 metais Šaiteiniuose, Survilaiškio valsčiuje,

Czesław Miłosz

Savaitės įvykiai

Turkija sutinka, kad Graikija grįžtų pilnateisiu NATO nariu, bet nesutinka, kad ji vienašališkai kontroliuotų Egejaus jūrą.

Kinijos buvo nuteistas mirti 4 gaujos šalininkas Hu Yongquian už padėjimą šiai gaujai įsitvirtinti, 800 žmonių nužudymą ir kankinimą, bet baismės vykdymas atidėtas 2 m., kad galėtų pasitaisyti.

Sov. S-ga ir Sirija pasirašė 20 m. draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartį, suteikiančią Sov. S-gai pagrindus įsitvirtinti Art. Rytuose.

Laimėjęs parlamento rinkimus V. Vokietijos kancleris Helmut Schmidt pareiškė, kad jis ir toliau sieks atydžio ir ginklu kontrolės politikos su Sov. S-ga ir pastoviai sieks pasitarimų ir prekybos su sovietų bloku.

Brazilijos organai paleido iš kalėjimo paskutinį politinį kalinį.

Iš Afganistano sostinės centrinės lavoninės į Pakistaną atbėgusi gailėstingoji sesuo pareiškė, kad ten kas savaitę žūva 20-25 sovietų kariai.

Irano parlamentas sudarė 7 narių komisiją amerikiečių įkaičių klausimui svarstyti.

Kinijos vyriausybė numato prie 4 gaujos teismo bylos prijungti ilgametį Mao Zedong asmeninį sekretorių Chen Boda ir kultūrinės revoliucijos metu gynybos ministeriui Lin Biao pabėgti padėjusius 5 generolus.

Vietnamas nesutinka tartis su ten nuvykusia JAV delegacija dėl dingusių be žinios karių ieškojimo, nes JAV remiančios Kiniją.

Persijos įlankos valstybės sutiko padidinti aliejaus gamybą ir pašalinti dėl karo tarp Irako ir Irano atsiradusį aliejaus trūkumą.

Kėdainių apskrityje, prie Nevėžio upės. Vilniuje baigė Zigmanto Augusto gimnaziją ir 1934 baigė teisės mokslus Stepono Batoros universitete Vilniuje. 1934-35 gyveno Paryžiuje. Nuo 1936 iki 1938 dirbo Varšuvos radijofono literatūros skyriuje. Karo metu gyveno Varšuvoje ir dalyvavo resistenciniame sąjūdyje.

Po antrojo pasaulinio karo komunistinės Lenkijos vyriausybės buvo paskirtas kultūros atache prie lenkų ambasados New Yorke, vėliau perkeltas į Paryžių. Bet jis nesutapo su nauju Lenkijos režimu ir 1951 pasitraukė visai iš Lenkijos, pasida-

rė politinis pabėgėlis. Apsigyveno Prancūzijoje. Vėliau jį pakvietė profesoriauti į Ameriką. Čia jau yra gavęs Amerikos pilietybę.

Pirmus savo eilėraščius pradėjo spausdinti Vilniuje studentų laikraštyje. Vėliau pasidarė vienas žymiausių lenkų poetų, romanistų ir esaištų. Parašė visą eilę knygų. Viename romane vaizduoja ir sulenkėjusios smulkiosios lietuvių bajorijos įrimą, kur autentiškai aprašė žmonių papročius ir lietuvišką gamtą (Dolina Issy, 1955).

Ryšiai su Lietuva
Daug kas jį maišo su Osca-

IŠ LIETUVOS K. BAŽNYČIOS KRONIKOS

(atkelta iš 1 psl.)

tą sekmadienį vakarinio pamokslu metu Jūs neleistinai puolėte rajono vadovaujančius darbuotojus (dr. drg. A. Budbergį, A. Bužinskienę, K. Mork-

vėną, A. Micką), šmeižėte auklėjimo principus komunistų šeimos. Tai nesiderina su samdomo kulto tarno veikla religinėje bendruomenėje." Pasirašė vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas K. Morkvėnas.

Lietuvos K.P. Centro Komitetui PROTESTAS

(atkelta iš 1 psl.)

Mes, žemiau pasirašę Prienų parapijos tikintieji, reiškiamo protestą prieš mūsų kunigo Antano Gražulio persekiojimą.

1980 m. sausio 8 d. Prienų rajono laikraštis "Naujas gyvenimas" atspausdino rajono ateistinės tarybos pirmininko A. Matulaičio piktą straipsnį: "Ko siekia vikaras Gražulis?" Straipsnyje mūsų kunigas kaltinamas, kad organizuoja vaikus giedoti chorę, patarnauti mišiose, dalyvauti

procesijose, kad visą savo "ugnį" nukreipia į mokslinę ateistinę propagandą ir kt.

Mes pareiškiame, kad mūsų vikaras kun. A. Gražulis sąžiningai atlieka kunigo pareigas ir rūpinasi, kad mūsų vaikai augtų dori ir tikintys žmonės.

Prievartinis ateistinis auklėjimas nieko gero Lietuvai nedavė, o žalos labai daug. Reiktų būti visai aklam, kad nematytumei viso to ateistinio auklėjimo broko, kaip antai girtuokliaujančių paauglių, nepilname-

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

rugsėjo 21. Koncertai vyko Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Be minėtų lietuvių vargonininkų, šventėje dalyvavo iškilūs vargonininkai iš Vokietijos, Vengrijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Gruzijos, žinoma, ir iš Maskvos. Svečiai atsivežė savo tarptautinę vargonų muzikos programą, o lietuviai neužmiršo ir savo kompozitorių. Iš senesniųjų buvo grojama M. K. Čiurlionio, Č. Sasnausko, J. Naujailio veikalai. Iš dabartinių kompozitorių buvo atliekamos O. Balakausko sonatos ir pjesės vargonams, ypač išskirtina buvo jo devyniatonė sonata "Eneatonoka". Sudėtingas muzikos kūrinys buvo komp. V. Barkausko ciklas "Zodiacus". Klaipėdoje vargonininkė Ž. Survilaitė kartu su talkininkais grojo komp. A. Rekašiaus labai modernų kūrinių "Genesis", sukurto vargonams, fleitai, kontrabosui ir mušamiesiems. Festivalio užbaigai varg. B. Vasiliauskas ir P. Bingelio vadovaujamas Kauno valstybinis choras atliko komp. J. Jurgučio proginį, propagandinį kūrinių "Šventinė kantata" (prikirtiną prie Lietuvos pavergimo minėjimų atrūgų). Festivalio

metu dar buvo atliekami T. Makučino, G. Kuprevičiaus, B. Kutavičiaus, A. Martinaičio kūrinių vargonams.

— Rugsėjo pabaigoje Klaipėdos dramos teatre įvyko jūrinės literatūros kūrėjų suvažiavimas. Į tą literatūrą ir jūreivių "šventę" atvyko rašytojų ir partiečių iš Maskvos, iš Latvijos ir iš kitų "plačiosios tėvynės" vietų. Iš lietuvių dalyvavo jūrinės tematikos autoriai Ignas Pikturna, Edvardas Uldukas, Algimantas Polis, Edvardas Selėtonis. Spauldoje rašoma, kad jūreiviai rašytojus sutikė labai šiltais.

— Kaip Lietuvos rašytojai ir kiti kultūrininkai yra verčiami padlaiziauti sovietinei komunistų partijai, yra akivaizdžiai matyti kad ir iš Rašytojų sąjungos posėdžio nutarimų ir pirmininko A. Maldonio pateikto plano, kokią duoklę pavergtos Lietuvos rašytojai turi atiduoti komunistų partijos XXVI suvažiavimui. Kultūrinių laikraščių redaktoriai J. Macevičius (Pergalė), V. Radaitis (Litva literatūra), L. Inis (Nemunas), E. Matviekas (Literatūra ir Menas) retuziastiškai pasižadėjo savo redaguojamų laikraščių puslapius skirti "šalies komunistų forumui". Rugsėjo viduryje Liet.

ru Milašiumi žymiu poetu, rašiusiu prancūziškai. Šis save laikė lietuviu, buvo Lietuvos pasiuntiniu Prancūzijoje, yra tolimas Česlovo Milašiaus giminė.

Česlovas Milašius, nors gimęs Lietuvoje, bet save laiko lenku. Tačiau jis Lietuvai turi daug simpatijų, su lietuviais bendrauja. Sakoma, kad jis moka kiek lietuviškai, esąs skaitęs net Donelaičių. Dar prieš antrąjį pasaulinį karą jis bendradarbiavo net Naujojoje Romuvoje. Gyvendamas Amerikoje, turi ir lietuvių pažįstamų, draugų, bičiuliaujančių su dr. Marija Gimbutiene, daug prisidėjo, kad būtų čia pakviestas Tomas Venclova, su kuriuo ir dabar palaiko ryšius. Prieš porą metų dalyvavo Šviesos-Santaros stovykloje ir skaitė paskaitą.

Siemet Nobelio premijos lauretojam įteikiama 210,000 dol.

čių nusikaltėlių, vaikų kambarių įskaitininkų ir t.t.

Mes, tikintieji, nors nepritariame auklėjimui be Dievo, tačiau neklidome netikintiesiems pagal savo įsitikinimus auklėti savo vaikus. Todėl mes norime, kad ir bedieviai neklidytų mums savo vaikus auklėti katalikiškai.

Mes protestuojame, kad katalikų tėvų vaikams po mokslo priedanga skiepijama visai nemoksliska pasaulėžiūra. Ir kas skaudžiausia, kad tai daroma prievarta.

Mes protestuojame prieš tokią "sąžinės laisvę", kur ateistai gali daryti, ką nori, o tikintieji pavirsti antraeiliais piliečiais ir pamotės vaikais.

Mes reikalaujame palikti mus, mūsų tikinčiųjų vaikus ir mūsų vikarą kun. Antaną Gražulį ramybėje.

1980 m. sausio mėn.

Pasirašė 1026 Prienų parapijos tikintieji

komunistų partijos CK propagandos ir agitacijos skyrius Nidoje surengė laikraštinių seminarą, kurio tikslas buvo pabrėžti laikraščių uždavinius pasitinkant XXVI partijos suvažiavimą. Ir kinematografininkai pasižadėjo kelti kino kūrinių komunistinių idėjų auklėjimą vertę. Visi tie įsipareigojimai yra pažadai tarnauti propagandiniam melui.

— Bibliografės P. Jokimaitienė ir B. Kazlaukienė paruošė, o Vaga išleido "Lietuvių liaudies dainų katalogo" vieną tomą, kuriame aptariamoms "istorinės-socialinės" dainos. Spauldoje ta proga paskelbta, kad Lietuvių kalbos ir literatūros instituto tautosakos skyriuje jau esąs sudarytos sistemines lietuvių liaudies dainų katalogas, apimęs net 400,000 tekstų ir 60,000 melodijų. Išleistas tomas yra iš dalies ir propagandinis, nes į jį įtrauktos ir įvairios revoliucinės, vadinamosios klasių kovos dainos, visai ne liaudies kurtos. Komentaruose aprašomi net streikai, mitingai, niekinama kapitalistinė santvarka. Net ir tautosaka tempama ant marksistinio-leninistinio kurlapio.

— Žinomoji Lietuvos teatro artistė Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė rugsėjo 23 atšventė savo amžiaus 80 metų sukaktį. Ji buvo prisiminta tenykštėje spaudoje. Gimusi 1900. Gimnaziją karo metu baigė Petrapilyje. Lietuvoje lankė O. Dubeneckienės baleto studiją, A. Sutkaus vaidybos studiją. Vaidino Vilkolakyje, paskiau Kauno valstybiniame teatre. Po II pasaulinio karo kai kurį laiką gyveno V. Vokietijoje. Grįžusi į pavergtą Lietuvą, vaidino Vilniaus akademiniame dramos teatre. Režisavo kelis veikalukus. Kūrė ir poezijos. Alės Sidabraitės slapyvardžiu išleido poezijos rinkinį "Eskizai" (1930). Pavergtoje Lietuvoje jai suteiktas nusipelnusios artistės vardas (1965).

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekiliojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidutes. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto dalyje.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radijo, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Residencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas

FLORIDA REAL ESTATE **Angelė E. Karnienė**
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet WEVD 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-2554th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

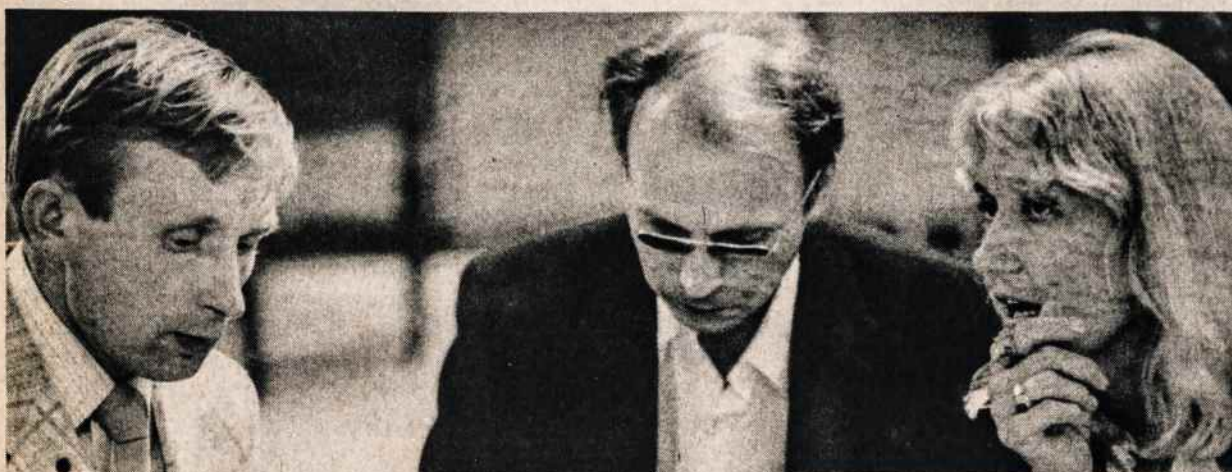
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Naujausias pabėgėlis iš Lietuvos Vladas Šakaly (k.) kalbasi su Simu Kudirka (v.) ir Daiva Keziene. Nuotr. V. Maželio

DARBININKASThe Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y. 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Svarbios sukakties belaukiant

Artėjame prie vienos sukakties, kuri yra labai svarbi lietuvių tautai, 1983 metais su eis šimtas metų nuo "Aušros" laikraščio pasirodymo. Sukaktis labai svarbi, nes nuo Aušros pasisuka mūsų tautos istorija kitu keliu. Prasideda naujoji Lietuva — nacionalinė Lietuva, kuri savo pagrindą padėjo lietuviškąją kultūrą, lietuvių kalbą. Istorinė Lietuva nebuvo pagrįsta grynai nacionalinėmis idėjomis, lietuviška kultūra, kalba. Ir dar daugiau — istorinės Lietuvos svarbiausias elementas, vadovaujantis elementas, nutauto, pasisavino lenkų kalbą ir lenkų papročius. Kai kitose tautose emė busti tautinė sąmonė, kai emė branginti savo tautinę kultūrą, Lietuvoje nei lietuvių kalba, nei lietuviškąją kultūrą beveik niekas nesirūpino.

Kai 1795 metais Lietuvą okupavo Rusija, tai Lietuvos bajorai, vadovaujantis luomas, turėjo pareikšti ištikimybę naujam valdovui — Rusijos carui. Tuo metu buvo Katerina II. Jie nuvažiavo, nusilenkė, pabučiavo į ranką ir vėl ramiai gyveno, kalbėdami lenkiškai, besirūpindami Varšuvos reikalais, o ne Vilniaus. Į 19 amžių lietuvių tauta įėjo pasimetusi. Jos lietuviškas elementas, kuris kalbėjo lietuviškai, buvo nemokytas, baudžiamos suvargintas. Jie net nežinojo, kas jie yra.

Bet tuo metu ateina Simanas Daukantas, kilęs iš liaudies. Jis buvo pirmas istorikas, rašęs lietuviškai. Jis nupūtė dulkes nuo Lietuvos istorijos ir lietuviui ją atskleidė lietuvių kalba. Lietuviui pasakė: čia tavo žemė!

Nuo Daukanto pamažu prasideda tautinis atgimimas, bet tuo metu jis buvo beveik vienas. Dar reikėjo žmogaus, kuris nemokytą tautą apšviestų, suburtų ją į bendruomenę. Tai atliko Motiejus Valančius.

Ir Daukantas ir Valančius yra

terminiai mūsų tautinio atgimimo akmenys. Mūsų pamatas. Ant jų palikimo jau galėjo išaugti Aušra ir kiti tautinės minties laikraščiai.

Aušrą išleido dr. Jonas Basanavičius. Įžangoje rašė, kad taip ateitų šviesesni laikai lietuvių tautai, kad ji atsibustų ir suprastų, kas ji yra, ko ji siekia.

Aušra ir atribojo lietuvių tautą nuo visų unijų su lenkais. Skatino labiau pažinti savo praeitį, studijuoti savo kultūrą ir kurti tautinį meną, tautinę literatūrą.

Jei mes šiandien kalbame lietuviškai, jei sukūrėme tokią moderniąją literatūrą, tai tik Aušros dėka.

Ir kaip atžymėti šią svarbią sukaktį? Jau dabar kas nors turi imtis iniciatyvos. O kas? Gali imtis Lituanistikos Institutas, Lietuvių Bndruomenė, ir dar kas nors. O geriausiai būtų, kad ir Lituanistikos Institutas, ir Lietuvių Bndruomenė. Reikia sukelti ištisą sąjūdį ir išryškinti Aušros reikšmę.

Kaip dabar atrodo, reikia būtina ofsetiniu būdu pakartoti visą Aušrą. Tai nebūtų sunku, nes Aušra jau ejo tik trejus metus.

Reikia jau dabar organizuoti specialias atudijas, kurios išryškintų Aušros reikšmę. Tai galėtų atlikti ir Lituanistikos Institutas.

Reikia organizuoti ir specialius meno kūrinius, parašyti romaną, kuris atskleistų Aušros epochą. Reikia organizuoti ir sukurti medalius, kurie liktų kaip brangus prisiminimas. Į sukaktį galima įjungti ir kokią dainą šventę, kad masės pajustų Aušros svarbą.

Okupuota Lietuva kartais paminė svarbią sukaktį, bet nereikia tikėtis, kad ši sukaktis bus plačiau paminėta. Aušra, ugdydama tautinę sąmonę, tuo pačiu priešinosi rusinimui ir skatino saugoti ir ginti, kas lietuviška.

Pagal dr. Remeikį, kaip jau anksčiau buvo minėta, to meto Lietuvos vyriausybės apsisprendimas laikytis neutraliteto ir neatsiimti lengvai pasiekiamo Vilniaus galbūt pakreipė Lietuvos likimą visai kitaip, negu tokiu atveju, jei Lietuvos vyriausybė būtų pasielgusi priešingai. Tuo dar viskas nesibaigė. Atėjo dar lemtingesnės dienos. Reikėjo spręsti dar sunkesnes problemas ir daryti lemtingesnius sprendimus dėl sovietų ultimatumų: dėl sovietų bazių, o paskui ir dėl visiškos krašto okupacijos. Čia irgi, anot dr. Remeikio, buvusios dvi aiškios galimybės: priimti ultimatumus ar juos atmesti ir pasipriešinti. Nuo vienokio ar kitokio sprendimo ir čia priklausė vienokia ar kitokia Lietuvos padėtis. Pasvarstęs šiuos klausimus turimų faktų ir dokumentų šviesoje, dr. Remeikis perėjo prie sovietų pirmosios okupacijos ir jos padarinių, paskui prie vokiečių okupacijos, sovietų sugrįžimo, lietuvių tautos masinio pasipriešinimo, kolektyvizacijos ir su tuo susijusių represijų ir žiaurių išvežimų ligi dabartinės padėties.

Dr. Remeikio mintys buvo įdomios ir tikrai vertos dėmesio. Užtat jos ir buvo išklaustos su dideliu atsidėjimu. Buvo ir tokių minčių, su kuriomis klausytojai nenorėjo sutikti, būtent su dr. Remeikio panaudojimu kai kurių sovietų šaltinių. Pvz., prelektantas, kalbėdamas apie partizaninį judėjimą ir operuodamas skaičiais, paminėjo, kad žuvusių

MOKYTOJAI "POLITIKUOJA"**XIV mokytojų savaitė Kennebunkporte — 3****A. MASIONIS**

skaičius iš partizanų pusės galėjo būti 20 tūkstančių ir tiek pat žuvusių galėjo būti iš kitos pusės, ir užsiminė apie komunistinės Lietuvos vyriausybės paskelbtą amnestiją, pagal kurią visi, sugrįžę į namus ir atidavę ginklus, nebūsią baudžiami. Čia jis paminėjo, kad, pagal sovietų šaltinius, tokių pasidavusiųjų buvo 40 tūkstančių.

Čia Sibiro kalinė Elena Juciūtė, dalyvavusi po tos paskaitos diskusijose, pareiškė, kad tokia sovietų statistika esanti grynas melas ir kad jokiais sovietų duomenimis apie kovas su partizanais nesą galima pasitikėti. Ji pati amnestijos paskelbimo metu dar buvusi Lietuvoje ir labai gerai žinanti, kad partizanai sovietų amnestiją nepasitikėję ir nepasidavę, ypač po to, kai vienas kitas, atidavęs ginklą, buvęs vis tiek nubautas. Pagal ją amnestija pasinaudojęs tik labai labai mažas partizanų skaičius.

Eleną Juciūtę dar papildė Stasė Vaškienė, kuri partizanų kovų metu taip pat gyveno Lietuvoje ir su partizaniniu judėjimu yra labai gerai susipažinusi, nes turėjusi progą stebėti viską iš arti. Ji pritarė Elenai Juciūtei ir išskėlė dar vieną faktą,

kuris komunistų perdėtai ir melagingai interpretuojamas, būtent, kaimo laikyseną partizanų atžvilgiu. Komunistai visą laiką partizanų vadino ir tebevadina banditais, aiškina, kad tie "banditai" ūkininkus plėšė, be jokios atodairos žudė, kad visi jų be galo bijoję ir vengę, kooperavę su valdžia ir juos išdavinėję. Iš tikrųjų buvę priešingai. Abi partizanų kovų ir judėjimo liudininkės aiškino, kad kaimas, ypač bijodamas kolektyvizacijos, partizanams pritarė,ėjo kartu su jais, remdamas juos ir moraliai, ir materialiai; tai aiškiai yra įrodę partizanų judėjimo metu dideli trėmimai į Sibirą. Elena Juciūtė irgi kaip tik tuo metu ir kaip tik dėl to buvusi išvežta.

Kadangi dr. Remeikis, kalbėdamas apie partizanines kovas, pritarė, kad vienas iš pagrindinių motyvų išeiti į miškus buvo kolektyvizacija, tai Stasė Vaškienė ir čia pridėjo papildymą. Ji pastebėjo, kad pats svarbiausias ir pagrindinis motyvas yra buvęs ne kolektyvizacija, o mobilizacija. Sovietai, antrą kartą okupavę Lietuvą, paskelbė, kaip ir visoj Rusijoje, visuotinę mobilizaciją, kuri palietė tūkstančius jaunų ir net vyresnio amžiaus žmonių. Mobilizacijos palestiem tebuvo tik du pasirinkti

mai: mirti kažkur fronte už okupantus rusus ar herojiškai Lietuvos miškuose už savo tautos idealus. Dėl to tūkstančiai ir išėję į miškus. Gal ir buvę tokių, kurie išėjo į mišką pragmatiniais ar savišaugos sumetimais, bet jokia būdu negalima paneigti partizanų patriotizmo. Į juos veikė du svarbūs veiksniai: 1) mūsų nepriklausomos Lietuvos mokytojų aukšta moralė ir 2) didelis karininkų patriotizmas. Šiem įtaigaujant ir vadovaujant, partizanai rėmėsi didžiausiomis Lietuvos gyventojų masėmis.

Buvo dar vienas priekaištams dr. Remeikiui dėl paminėjimo Lietuvos leidžiamų pamfletelių "Faktai kalina" ir pasirėmimu jais, kaip šaltiniais. Dr. Remeikis atsakė, kad jis nenaudojė jų beatodairiškai, žinodamas, kad ten daug propagandos ir iškraipymų, bet šiaip ar taip ten esą nemaža informacijos apie partizanų ir kitų rezistentų veiklą, ypač kad ten nurodomos pavardės, kas veikė, ir vietas, kur veikta. Atskyrus melagingus dalykus, esą galima ten šiek tiek rasti ir mum naudingos informacijos.

Bendrai vertinant dr. Remeikio paskaitas, reikia pasakyti, kad jos buvo tikrai įdomios. Daugelis dalykų dalyviams buvo jau girdėta ir žinoma, bet, kadangi dr. Remeikis kalbėdamas minėjo ir daugybę visokių detalių, paimtų iš įvairių archyvų ir buvusių slaptų dokumentų, tai tos jo penkios paskaitos visai nenusbodo, ir visi klausytojai jautėsi papildę savo žinyną apie Lietuvos kritiškas dienas ir dabartinį likimą. Čia dar reikėtų pridurti, kad dr. Remeikis yra parašęs didelį 680 pusl. veikalą anglų kalba "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980". Dėl to aš smulkiau jo paskaitų apie šį laikotarpį ir neatsakojau. Be to, šis laikotarpis mum jau geriau žinomas iš įvairių spaudoj paskelbtų atsiminimų.

Pereinam prie JAV politikos

Šį perėjimą padarė dr. Elona Vaišnienė, Prezidento komisijos svetimom kalbom ir tarptautinėm studijom narė. Ji skaitė mum dvi paskaitas, nes medžiagos turėjo labai daug ir norėjo išdėstyti, kas ta komisija, kurioj ji dirbo, yra, kodėl ji atsirado, kokie jos uždaviniai ir ko-

(nukelta į 4 psl.)

Demonstracijose prie Jungtinių Tautų rugsėjo 27. Iš k. prel. Jonas Balkūnas, Victoria Mongirado, prezidento asistentė etniniam reikalui, Vladas Šakalys, neseniai pabėgęs iš Lietuvos, dr. Petras Vileišis, kun. Kazimieras Pugevičius. Nuotr. L. Tamošaitis

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ**KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI**Antanas Rubšys,
Manhattan College

39

Persijos paslauga žmonijai

Mesopotamija — geologinis ir istorinis sąnašynas. Irano plokščiakalnis niekuo neatsilieka nuo Mesopotamijos. Geologinė kaita lėta, bet istorinė labai judri. Gentys, miestai — valstybės, tautos ir imperijos čia susijungė, susikryžiuojo ir tapo istorijos kūrėjais.

Tautos didžiuojasi savo praeitimi, — "iš praeities stiprybė semia". Nūdienis Iranas didžiuojasi dviguba savimone: persiškumu ir šijitiniu islamu.

Rebeka jau 7 valandą ryto mūsų laukia viešbučio valgoma jame. "Turime labai įdomią programą šiai dienai", nedelsdama šnekina. "Archeologinis Irano muziejus, Rey (Rages) miestas ir išvykimas į Isfahan", paaiškina.

Išvykdami į Isfahan — Irano plokščiakalnio centrą, pradedame savo dešimties dienų klajoklę po Iraną. Rebeka pataria sunkesnę bagažą palikti viešbučio apsaugoje. "Pasiimkite tik

tai, be ko negalima apsieiti." Į Elizabeth II viešbutį dar grįšime prieš kelionę į Istanbulą.

Persijos praeitis ir paslauga žmonijai bus mūsų domesio centre.

Archeologiniame Irano muziejuje

Žmogus, judanti Irano plokščiakalnio kryžkelė, paliko gilius pėdsakus Vakarų kultūroje. Persų įnašas į Vakarų žmogaus pasaulėjautą ir pasaulėžiūrą yra ir senas, ir svarbus. Persijos paslauga yra Zaratustros dvilypė visatos samprata — dualizmas ir Kiro Didžiojo pakantumas — tolerancija. Duo vardai ir dvi idėjos. Abi iš Persijos.

Irano archeologinis muziejus yra jaunas senis. Įkurtas tik 1937 metais, Bet jau apšepęs ir sustabarėjęs. Norėta sukurti archeologinę Persijos apybraižą — jos paslauga žmonijai pailiustruoti, bet aptingta. Lankytojai nelengva. Reikia susimesti. Archeologiniai radiniai veda

iš karto į V prieškristinį tūkstantmetį. Pirmasis muziejaus aukštas skiriamas Persijos priešistorinei ir istorijai iki islamo laikotarpio (642 m. po Kristaus), o antrasis — islamiškajai Persijai (nuo 642 m. po Kristaus).

Priešistorė gausiai pailiustruota puodų šukėmis — keramika, aptikta šiaurinėje ir vakarinėje Irano dalyje. Tepe Sialk — piliakalnio centriniame Irano radiniai liudija, kad ir čia žmogus emė rašyti maždaug tuo pačiu metu, kaip ir Mesopotamijoje (apie 3200 m. prieš Kristų). Priešistorė liudija vietovės Azerbaidžane, Kurdistane, Luristane. Kai kurias teks pamatyti kelionės metu: Češmeh Ali,

Teheranas — durys į mectę. Nuotr. A. Rubšio

Reyy, Susa. Radiniai surikiuoti vitrinose. Jų daugiau kaip 30.

Einu iš priešistorės į istoriją. Aplamai priešistorė liudija, kad žmogus dar beraštis, o istorija — žmogų raštingą. Stebiuosi Persijos panašumu į Mesopotamiją. Plokščiakalnio ir lygumos gyventojų buitinė sąveika ryški. Garsusis Mesopotamijos Gilgameš ir Persijos plokščiakalnyje buvo įrašytas ant žalvario diskų.

Luristano "žalvariai"

Pirmasis muziejaus aukštas turi du sparnus. Tarp jų yra kambarys su Luristano "žalvariais". Iš Luristano kilo kasitai, Hamurabio Babilonijos nugalėtojai, kurių sostinę Dur Kurigalzu lankiau prieš keletą dienų. Dabar Luristane gyvena lūrai ir baktijarai.

"Žalvariai" yra ginklai, kirviai, puodukai, veidrodžiai ir puošmenos, daryti iš žalvario I prieškristiniame tūkstantmetyje. Ir juose pastebiu Mesopotamijos ir Luristano gyventojų sąveiką: ant "žalvarių" vaizduojamas Gilgameš, mesopotamietis.

Vieno pasaulio vizija: achemenidai

Rytinis pirmojo aukšto sparnas muziejuje man arti širdies. Skaitau užrašą: "Achemenidų laikotarpis 550-331 m. prieš Kristų". Arti širdies, nes turi daug bendro su Šv. Raštu ir Graikija.

Achemenidai, sukūrę pirmąsyk Persijos imperiją, pradėjo ir pirmuosius "išlaisvinimo" karus Žemės istorijoje. Archeologiniai radiniai iš Pasargadae, Persepolis, Susa, Ekbatana (Hamadan) prieš akis. Štai bareljefas iš Persepolio, achemenidų apeiginės sostinės. Jame Darijus I ant sosto su įpėdiniu Kserksu I ir imperijos didikais. Ana, sarginis šuo iš juodo akmens. Irgi iš Persepolio — iš Apadana, arba priėmimų salės; jautis su žmogaus galva iš Susa; paminklinės lentos su kyliaraščiu trim kalbom: persų, elamitų, babilonietų.

Nutyly. Archeologija sudabartina praeitį ir žmones, kurie gyveno ateities viltimi. Achemenidinė Persija matė ateitį gerume ir šviesoje, kūrė imperiją su gerumu ir šviesa, prašnekino žydus ir graikus bendro gerumo ir šviesos vizija.

Paslaptingieji partai

Muziejaus skyrius apie partus turtingas ir turiningas. Tik labai mažai lankomas. Partai buvo šiaurės rytų Persijos gentys. O Partijos karalystė smarkavo Irano plokščiakalnyje kone penketą šimtmečių (nuo III prieškristinio amžiaus vidurio iki III kristinio amžiaus pradžios).

Archeologiniai radiniai muziejuje rodo, kad partai pamėgdžiojo graikus. Tą liudija partų monetos. Didžiulė žalvario statula partiškuose drabužiuose iš I kristinio amžiaus turi graikišką

galvą. Užtinku ir archeologinę keistybę — sugraikintą Buddha statulą. Partams buvo būdinga sąveika su centre Azija.

Įdomi muziejaus pažiūra į achemenidų ir partų sąveiką. Achemenidai kilo iš Pars dalies pietuose, o partai — iš šiaurės rytų Persijos. Achemenidai plėtė Persiją į rytus — Indiją ir vakarus — Graikiją. Graikų kovos su persais V prieškristiniame amžiuje yra įamžintos Teropolių, Maratono ir Salamis mūšiuose. Ilgainiui graikai — Aleksandras Didysis užgožė persų ateities viziją. Persepolį padegė 331 metais. Tačiau graikų kultūra nepajėgė užburti ir prigyti nualintame Persijos krašte. Jau 247 metais partai sukūrė savo dinastiją rytinėje Persijoje ir ją pasodino į Persijos sostą. Ir jie ilgainiui emė veržtis į vakarus — Mesopotamijos ir Romos imperijos sąskaiton.

Persija vėl suzydi

Muziejus turi istorinę sąrangą. Nuo partų, persams giminingos dinastijos, veda vėl prie persų, sasanidų dinastijos (226-641 m. po Kristaus).

Archeologiniai radiniai iš sasanidų laikotarpio gaustis ir įmantrūs. Persiją vėl valdo karaliai iš Pars. Ardašir iš Sasan giminės pradėjo sasanidų dinastiją.

(Bus daugiau)

VYTAUTO DIDŽIOJO KOVOS DĖL TĒVIŠKĒS IR PASTANGOS TAPTI LIETUVOS KARALIUMI 550 metų nuo Vytauto D. mirties

VIKTORAS GIDŽIUNAS, OFM

6

Tokio griežto delegatų pareiškimo lenkai pabūgo, bet skelbti karo nedrįso, nes Lietuva tada buvo daug galingesnė už Lenkiją, o, be to, jos pusėje buvo imperatorius ir Vokiečių ordinas. Lenkai, pasitarę Sandomiere, sugalvojo siųsti pas Vytautą delegaciją, kad atkalbėtų nuo karūnacijos, nes buvo pasklidę gandai, kad Zigmantas jau greitai išsiųs karūnas. Vytautas delegaciją 1429 rugsėjo 29 priėmė Gardine. Čia Olesnickis ilgoje kalboje išdėstė blogumus, kurie kiltų, jei Vytautas priimtų iš Zigmanto karūną, kurios jam Jogaila su ginklu rankoje užsidedė neleis; priminė visas jam Lenkijos padarytas geradarybes, o jis, Vytautas, už tai norįs atsimokėti nedėkingumu. Vytauto nusistatymo šis Krokuvos vyskupo pamokslas nepakeitė. Tada delegacija, pamačiusi, kad niekaip nelaimėsianti, griebėsi paskutinės negarbingos priemonės, pasiūlė Vytautui Lenkijos karūną, bet Vytautas šį pasiūlymą atmetė.

Lenkai, praradę visas viltis, šaukėsi pop. Martyno V pagalbos, kad atkalbėtų Vytautą nuo karūnacijos. Popiežius, tiesa, palaikė lenkus, bet jo parašytas Vytautui laiškas, kuriuo jis iškėlė Vytauto nuopelnus ir prašė, kad Vytautas ir Jogaila atsiųstų Romon išmintingus pasiuntinius tartis dėl karūnacijos, lauktos įtakos nepadarė. Esą tuo būdu Vytauto karūnacija padidintų Vytauto garbę, kuri būtų pripažinta kitų kraštų valdovų.

Tuo pat metu Krokuvos universiteto profesoriai ėmė įrodinėti, kad Zigmantas niekan negali teikti karūnos, nes jam pačiam popiežius dar nesuteikė imperatoriaus karūnos ir titulo. Mat, jis nebuvo karūnuotas. Tuo tarpu Vienos universiteto profesorius Cigala ėmė tvirtinti, kad ir nekarūnuotas imperatorius turi teisę teikti investitūras į karalius, nes jo valdžia kilusi ne iš karūnacijos, bet iš elektorių-rinkėjų išrinkimo. Karūnuoti gali ne tik popiežius, bet ir vyskupas. Apie tai lenkų painformuotas pop. Martynas V, patyręs, jog ir Vilniaus vyskupas Motiejus Trakiškis rėmė Vytauto karūnaciją, užbėgdamas už akių, uždraudė Lietuvus ir Kulmo vyskupams karūnuoti Vytautą.

MOKYTOJAI DAR VIS “POLITIKUOJA”

(atkelta iš 3 psl.)

kia iš jos nauda gali būti mum, lietuviams.

Pagal Helsinkio susitarimą ten dalyvavusios valstybės susitarusios sumažinti tarptautinę įtampą. Geriausia tam pradžia — pažinti vieniems kitus, vieniems kitų papročius, gyvenimo būdą, ypač kalbą, kuri yra viso to pažinimo ir susipažinimo pagrindas. Kai po to per kelierius metus nieko nebuvę padaryta, tada prezidentas Carteris įsteigęs minėtą etniniam reikalams komisiją, susidedančią daugiausia iš įvairių etninių grupių atstovų.

Prelegentė kalbėjo dvi valandas. Pradėjo pirmadienį ir antrą dalį užbaigė jau antradienį. Kalbėjo labai gyvai, su entuziazmu ir įsijautimu, ir visus labai sudomino. Ji pateikė daug faktų ir statistikos. Kadangi daugumas jos paskaitos turinio lietuviams naujas, tai čia paminėsiu tik vieną kitą punktą, liečiantį mus, lietuvius, kaip vieną iš jos minėtų etninių grupių.

Kadangi Amerika iš apie 153 kraštų, priklausančių prie Jungtinių Tautų, mažiausiai buvo susirūpinusi pažinti kitus kraštus, tai dabar mėginama atsigriebti

ta. Jis Zigmantą įspėjo, kad, suteikdamas karūną, neįpultų į nuodėmę, o Vytautą, kad nesikarūnuotų nepasitaręs su popiežium, nes kitaip karūnacija būtų neteisėtai įvykdyta.

Popiežius tai darė ne vien dėl lenkų įtakos Romos kūrijoje, bet ir rūpindamasis Bažnyčios gerove ir norėdamas išlaikyti taiką krikščionių valdovų tarpe. Jam labai rūpėjo, kad Vytautas ir Jogaila gyventų taikoje, nes jie galėjo apginti Bažnyčią nuo pavojingų husitų. Be to, jie buvo davę vilčių Rytų Bažnyčios su Roma susijungimui, ir jis juos buvo paskyręs savo vikarais Rusijos kraštams. Iš kitos pusės, lenkai jam pristatė unijų dokumentus, pagal kuriuos Vytautas nebuvo visai savarankiškas valdovas, bet priklausęs nuo Jogailos ir Lenkijos. Atkalbėdamas Vytautą nuo karūnacijos, nenorėjo prarasti malonės, dėl to paskyrė jį Rygos arkivyskupijos globėju, o jo legatus lankėsi tai Lenkijoje, tai Lietuvoje, kad tik išsaugotų taiką.

Bet nei Zigmanto, nei Vytauto popiežius nepaveikė. Zigmantas kreipėsi į Milano kunigaikštį, prašydamas paveikti Romos kuriją, kad ji patvirtintų Vytauto karūnaciją, nes ji nėra nukreipta prieš lietuvių-lenkų uniją ir visai krikščioniškai išėitų į gera. Pasiuntė ir Vytautas savo laiškus į Romą, pažadėdamas visa galia pulti husitus, bet apie karūnacijos klausimo popiežiaus teismui atidavimą neužsiminė.

Lenkai, norėdami gelbėti uniją, Jogailos sušaukti, 1430 kovo mėnesį susirinko į Jedlną. Ten Vytautas taip pat pasiuntė savo pasiuntinį, nes tikėjosi, kad ten bus išspręstas jo ginčas su Jogaila, bet reikalas ten dar pablogėjo. Lenkai, išgavę iš Jogailos privilegijų, pažadėjo vieną jo sūnų išrinkti karaliūm. Čia buvo padaryti nutarimai priešingai Horodlės unijos aktams, nes juose pasakyta, kad valdovus renka viena pusė pasitarus su kita, dabar lenkai išsirinko sau sosto įpėdinį lietuvių bajorų žinios ir pritarimo. Tuo patys lenkai sulaužė uniją. Padėtis pasidarė labai įtempta. Vytautas ruošėsi karui, nuo jo neatsilikio ir lenkai. Vieni ir kiti tai darė neva ruošdamiesi pulti husitus.

Lenkai, patyrę, kad Niurnberge jau nustatyta siųsti pasiuntinius su dokumentais ir karūnomis, nutarė saugoti sienas, sugauti pasiuntinius ir atimti karū-

nas, nes atviros kovos su Vytautu bijojo. Tada jie apstatė sargybomis tuos pasienius, kur tikėjosi keliausiant Zigmanto pasiuntinius. O Vytauto paskirta karūnacijos diena jau artėjo. Ji turėjo būti 1430 rugpjūčio 15. Iškilimams paruošti Zigmantas siuntė dvi delegacijas: pirmoji turėjo tvarkyti karūnacijos apeigas, o antroji nugabenti karūnas. Bet lenkų sargybos, sučiupusios pirmosios delegacijos narius, atėmė dokumentus ir, gerokai apdaužiusios, paleido. Antroji delegacija, patyrusi, kas atsitiko pirmajai, sugrįžo atgal.

Į karūnaciją buvo pakviesti visi Lietuvos ir Rusijos kunigaikščiai, Vytauto anūkas, didysis Maskvos kunigaikštis Vosylius, Tverės, Rezanės, Odojevo didikai, chanas Machmetas ir kiti. Lenkijos elgesys, sutrukdęs karūnacijos iškilmes, be galo įžeidė Vytautą, bet jis neskelbė Lenkijai karo. Karūnuotis jis taip pat neatsisakė, todėl karūnacijos iškilmes nukėlė į rugsėjo 8, o kai iki tol nesulaukė iš Zigmanto karūnų, nukėlė iškilmes į rugsėjo 29. Bet delegacija ir iki tos dienos dėl lenkų pasieniuose pastatytų sargybų karūnų neatgabeno. Tada sukvietė sveciai pradėjo skirstytis, o Vytautas susirgo. Bet jis dar tikėjosi galėsiąs karūnuotis. To pasiryžimo laikytis jį įkalbinėjo žmona Julijona, bajorai ir du Zigmanto pasiuntiniai, ištrūkę iš lenkų nagų. Jie jam patarė Vilniuje kaldintis karūnas ir jomis karūnuotis, esą ir pats Zigmantas tai patvirtinsias. Galbūt Vytautas jį patarimo ir būtų paklausęs, jei su Jogaila nebūtų buvusios užvestos derybos dėl naujo karūnacijos projekto ir jei spalio 9 pats Jogaila su lenkų delegacija nebūtų atvykęs į Vilnių, kur jį pasitiko Vytautas su svečiais, atvykusiais į karūnaciją. Jis atvežė naują karūnacijos planą, dėl kurio jau kiek anksčiau su Vytautu tarėsi.

Dabar kyla klausimas, kodėl Jogaila, nors ir lenkų priverstas, atsiėmė savo pritarimą, vienok visą laiką savotiškai rėmė Vytauto karūnacijos sumanymą. Pačioje pradžioje jis pasakė Zigmantui ir Vytautui, kad karūnacijai pritaria. Pats Vytautui rašė, kad duotas imperatoriaus pritarimas atšauktas be jo žinios. Žinome, kad Lenčicos suvažiavime, kai Vytauto pasiuntiniai pareiškė, kad, ar Jogailai patiks, ar nepatiks, Vytautas vis tiek apsikarūnuos, jis ramiai pasisakė, kad Vytautą laiką visiškai laisvu, kad tik viskas gerai būtų padaryta. Matyt, Jogaila buvo suinteresuotas Lietuvos valstybe, paveldima ir pakelta į karalijas. Jis Vytautui galėjo pasinaudoti, nes tas neturėjo sūnų. Tapęs karaliūm, senu Gediminaičių papročiu, Vytautas būtų paskyręs naujos karalijos įpėdinį vieną iš savo giminės, galimas daiktas, vieną iš Jogailos sūnų, kuriuos jis globojo.

Iš kitos pusės, lenkai bijojo, kad Lietuva per karūnaciją neatšikirtų nuo Lenkijos, kad jų sosto įpėdiniai nenustotų teisės tapti Lietuvos valdovais, tik ne karaliais. Iš tikrųjų Vytautas, pasiremdamas įpėdinystės teise, būtų galėjęs sostą perleisti kam kitam, arba jo bajorai būtų galėję išrinkti naują karalių. Tai manydami, lenkai tada gelbėjosi Jedlno suvažiavimo nutarimais, išrinkdami vieną Jogailos sūnų Lenkijos sosto įpėdiniumi ir pasižadėdami kovoti su visais, kas tam priešintųsi.

Gal lenkai ir buvo patenkinti tokiais nutarimais, bet jais nebuvo patenkintas Jogaila. Tokiu būdu Jedlno suvažiavimas neatšikino Jogailos dinastijos, bet pripažino laisvą sąlyginę elekciją, jei jis pripažins jų privilegijas. Jogaila su savo įpėdiniais atsidūrė lenkų didikų priklausomybėje. Todėl jis ir ėmėsi vykdyti savo planą Lietuvą padaryti karalija. Kai lenkai sugalvojo kelius, kad Zigmantas

Vytauto Didžiojo mirtis Trakų pilyje. Paveikslą sukūrė dail. Jonas Šileika 1930, kai buvo švenčiama Vytauto Didžiojo metai. Gilumoje vaizduojama scena, kaip lenkai sulauko karaliaus Zigmanto pasiuntinių ir atima Vytautui siunčiamą karūną, suplėšo jo raštą. Vytautas mirė 1430 spalio 27.

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

22

Jos išorei nepagailėta ornamentikos, o viduj ji yra kukli savo nuogomis lygiomis sienomis ir pilioriais. Tačiau pačiame centre ant paaukštinimo stovi originalus šulins su švėstu vandeniū, kuriame dar ir šiandieną krikštijamikiūdikiai. Miniatiūrinė sakykla, keletas juodų žvakidžių sudaro visą kuklų pastato inventorių. Sakykla, išpauštyta Nicolos Pisano (Giovanni tėvo), turtinga Naujojo Įstatymo istorijos raiziniai ir alegoriškoms skulptūromis.

Tačiau įdomiausia, kad toji nebeatsiųstų karūnų, Jogaila per savo seserį Mozūrijos kunigaikštienę su Vytautu susitarė dėl karūnacijos.

Dėl to dabar jis atvyko vykdyti savo plano, pagal kurį Vytautas karaliautų iki gyvos galvos, o po jo mirties karūna atitektų vienam iš Jogailos sūnų. Pagal šį projektą nebūtų iširusi unija, bet Lietuva būtų tapusi lygiateise su Lenkija karalyste ir kaip tokios nebūtų buvę galima įjungti į Lenkiją, nors ją būtų valdę tos pačios Jogailos dinastijos palikuoniai. Nežiūrint, šiam projektui taip pat pasipriešino lenkų delegacija, bet Jogaila šį kartą nenusileido ir pačius lenkus spalio 16 išsiuntė namo.

4. Vytauto mirtis ir jo reikšmė Lietuvai

Išvykus pranciškonų bažnyčioje mišias, Vytauto lydimas, išvyko į Trakus. Kelionėje Vytautas nusilpo, nes jis kuris laikas jau sirgo, ir nukrito nuo žirgo. Atvykęs į Trakus, jau nebesikėlė. Pramatydamas artimą mirtį, pasišaukė saviškius ir, pavesęs Jogailos globai Lietuvą ir žmoną, dvasininkus ir bajorus, iš Vilniaus vyskupo gavęs pasiuntinius sakramentus, spalio 27 atskyrė su šiuo pasauliu.

Taip mirė didysis mūsų tautos valdovas, kuris iškėlė Lietuvą iki aukščiausio galybės laipsnio. Paulius Šležas, vienas mūsų žymių istorikų, sakė: „Jis mirė, kaip geras katalikas, susitaikęs su Dievu, užmerkė akis ir Lietuvą paliko didelėms nelaimėms. Jo kūnas per aštuonias dienas buvo viešai išstatytas, kad galėtų žmonės paskutinį kartą atsiveikinti su savo dideliu valdovu... Giliai apraudėjo jį žmona Julijona, verkė jo visi bajorai, jo žygių dalyviai ir bendradarbiai, karžygiai“. Jo kūnas buvo palaidotas Vilniaus katedros rūsyje. Jo atminimas iki mūsų dienų gyvas mūsų tautiečių širdyse.

Karalienė Bona Vilniaus katedroje buvo pastačiusi marmurinę Vytauto paminklą. Maskviečių invazijos metu 1655 Vy-

krištykla yra pastatyta taip, jog jos akustika yra tikras architektūros stebuklas. Tuo mes įsitikinom, kai buvom paprašyti visiškai nutilti. Jaunas uniformuotas vyrukas, atsistojęs apie krikštyklą, gana gražiu, išlavintu balsu (kaip ir daugumas italų) garsiai sudainavo keletą tonų. Paprastai ilgą „a“ atvira burna. Jis tai kartojė įvairiomis gamos gaidomis kas keletą sekundžių ir staiga nutilo. Pamažu tie tonai, susirinkę palubų, liejosi į beveik dangišką vargonų muziką ir ilgai skambėjo komplikuotais, klasiškais akordais. Beveik reikėjo tyliai apsidairyti, ar nėra kur nors paslėptų vargonų... Tai iš tikro nepaprastas išgyvenimas.

Tie, kurie į Pisą keliauja vien svyrancio bokšto pasižiūrėti, randa, kad jis yra tik žmogaus netobulumo įrodymas, savo išvaizda ir svirimo kampu sudaręs įdomų „devinto pasaulio stebuklo“ eksponatą.

Išėję iš krikštyklos, nuskubėjome pakrypusio bokšto link. Jo pasvirimas siekia net 15 pėdų. Statyba buvo pradėta 12 šimtmečio pradžioje. Iš nuotraukų tas bokštas visiem yra pažįstamas, tačiau būti jame yra jau tikras išgyvenimas.

Nusileidus keliais laipteliais žemyn, pasiekiami niūri, drėgna patalpa, kurios grindys yra labai pakrypusios ir reikia atsargiai vaikščioti, kad nesugriūtum. Tolimiausiam sone yra suvenyrų kioskas, kuriame parduodami bilietai lipti į bokštą. Apsiginklavusi bilietėliu, nutariau eiti į viršų. Laiptai sukasi, platesni prie sienos, siauruteliai į centrą, kreivi ir pasvirę. Lipti gana sunku, nes reikia išlaikyti pusiausvyrą. Pasiekusi pirmąjį aukštą, išėjau ant platformos ir pažvelgiau žemyn. Nutariau, kad kelias perdaug ilgas iki pat viršaus ir ėmiau leistis žemyn. Čia jau iš tikro buvo sunku, nes buvo nelengva, einant žemyn, išlaikyti pusiausvyrą.

Pagal inžinierių apskaičiavimus bokštas turėjo kristi 1902

tauto grabas iš katedros dingio. Nežinoma tapo išsismos kartoms ir vieta, kur Vytauto kūnas palaidotas. Tačiau jo darbai buvo garsinami palikuoniams. Jau XIX amž. lietuviai, keldami Vytauto garbę ir labiau akcentuodami visas jo pastangas eiti nuo lenkų nepriklausomu keliu, labiau išryškino ir atskirą lietuvių tautinę sąmonę, kuri tapo nepriklausomos Lietuvos pagrindu. Vytauto kultas ir dabar mums gali padėti kovose už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą, nes jo asmenybė daugeliu atžvilgių gali skatinti ir labai sunkiose aplinkybėse gelbėti Lietuvą, kaip jis ją gelbėjo.

metais. Viso pasaulio mokslininkai Pisos miestui yra pateikę įvairiausių planų, kaip sulaukyti tą nuostabų bokštą nuo sugriuvimo. Net yra pasiūlymas jo apačią po pamatais pripildyti vandeniu ir jį dirbtinai šaldyti, kad, temperatūrą reguliuojant, būtų galima padėti bokštui išlaikyti pusiausvyrą.

Įdomiausia, kad tas bokštas rodo mažesnę pakrypimo laipsnį, negu iš tikro yra, nes architektai, pastebėję jo svirimą, pristatė paskutinį aukštą taip, kad jo vienas Sonas yra trumpesnis, o kitas žymiai ilgesnis, tuo sudarant optinę iliuziją ir sumažinant pakrypimo laipsnį stebėtojo akių.

Bokštas yra 179 pėdų aukščio. Jo pirminis uždavinys buvo būti katedros varpine. Bokšto svirimas kasmet didėja po vieną milimetrą, o apačioje galima aiškiai matyti, kad jis ne vien yra pasviręs, bet ir nusileidęs giliau į žemę net keletą pėdų. Istoriškai tvirtina, kad Pisos bokštas buvo statomas, kaip ir visi kiti pastatai, griežtai stačiu kampu, tačiau jo svirimas jau buvo pastebėtas pirmaisiais statybos metais. Manoma, kad toj vietoj esama žemės duobių ir pati žemė yra netvirta.

Diena labai karšta. Dar kelis kartus apėjusi garsųjį bokštą, nusipirkau čia pat parduodamų itališkų ledų ir pasileidau autobuso link. Laikas grįžti į Florenciją.

Grįžom tuo pačiu keliu, per tekę įspūdziais. Mūsų bendra-keleiviai, matyti, buvo nuvargę. Autobuse buvo tyla, ir net mūsų šnekusis palydovus nekalbėjo, tik atsakinėjo į retus turistų klausimus.

Vakare grįžom paskutinei vakarienei į Otello restoraną. Ir vėl bandžiau ragauti naujus patiekalus, o žavusis salotų padavėjas su savo milžinišku pipirų malūnėliu mudo draugiškai pasveikino, kaip senus pažįstamus, ir dėjo visas pastangas mum įtikti. Bestudijuojant valgių sąrašą, ties restoranu sustoję turistinis autobusas, kuriame buvo amerikiečiai. Jie, matyti, savo kelionės maršrutą buvo pavadę kelionių agentūrai. Supratom iš jų kalbos, kad iš viešbučio juos čia atvežė pavakarieniauti. Ponia buvo gerokai persidabinusios, o kai kurie džentelmenai reikalavo jiem pažįstamų valgių. Teko pastebėti, kaip šypsojosi išdidūs italai kelneriai, susidūrę su tipiškais, sunkiai patenkinaimais turistais iš Amerikos... Mudo apsimetėm nesuprantą angliškai. Čia buvo gera kalbėti lietuviškai, nes turistų pilna Europa. Ir taip paskutinį vakarą praleidom Florencijai kalbėdami lietuviškai ir... itališkai (mišinys lotynų kalbos saknų, itališko skambėsio... visa tai italiam patiko). Ryt keliaujam ten, į kur veda visi keliai: į Romą.

(Bus daugiau)

Vasara Kennebunkporte —9

ŽMONĖS, KURIE DAINUOJA IR ŠYPSOSI

Prieš vienuolyno didžiulius vartus yra naujas namas, kurio laiptelių aikštelėje dažnai matys susėdusius žmones. Čia pavėsio. Čia gera stebėti gatvę. Matai, kas pasuko į vienuolyną, kas nuvažiuoja į pajūrį. Kartais iš tos aikštelės pasigirsta daina, — lietuviška daina.

Dainuojanti šeima

Čia yra Marytės Šalinskienės vasaros namai. Marytė gi pažįsta visas New Yorkas, nes ji Woodhaven turi šermenių-laidojimo namus.

Į šiuos vasaros namus suvažiuoja pirmiausia jos giminės, jos broliai ir seserys. Tai Antanaičių šeima, rodos, kilusi iš New Yorko ar Pensilvanijos valstybės. Tai reta šeima, tai dainuojanti šeima. Lietuvių su jungė su daina. Nesvarbu, kur ir kaip, kad tik būtų dainuojama. Jų repertuaras — visos dainorėlis. Dainuoja dar ir angliškai senas, patriotines dainas. O jei įsisuksi į religines giesmes, ten bus ir lotyniškų.

Vasarai čia buvo suvažiuosiusi visa jų šeima: trys seserys ir du broliai: Marytė iš New Yorko, Julytė iš Philadelphia, Ona iš Willow Grove, Pa., brolis Boleslovas iš Philadelphia su žmona Phyllis, Edvardas iš California.

Spėju, kad jie glaudžiai augo, kad ir dabar palaiko artimus ryšius. Jie džiaugiasi, būdami kartu. Tikriausiai namuose buvo kas nors, kurs mėgo dainą ir ją dovanojo vaikam — dovanojo lietuviškos dainos meilę.

Šio nedidelio dainuojančio vieneto viršūnė bene bus Julytė iš Philadelphia. Turi jautrą muzikalumą, greitai orientuojasi, prisitaiko ir paskui išskyla į vadovaujančius balsus.

Dainavo ši grupė ir laiptų aikštelėje, ypač vakarais. Namai svetingi, atidari, tai daug kas užėina: Užeina čia ir iš vienuolyno su svečiais. Ir vienuolynė yra gražiai dainuojančių bei giedančių — tai Tėv. Jurgis Gailiūšis, šio vienuolyno viršininkas, ilgametis provincijolas, Tėv. Vytautas Zakaras, šiemet įstojęs

į vienuolyną, didelis dainos ir muzikos mėgėjas. Pasitaiko koks ir svečių, kaip Justinas Bruozis, kuris negali be dainos judėti.

Kai tokie sueina, susidaro gražus dainuojantis vienetas.

Antanaičių grupė dainavo ir prie Marytės Šalinskienės namų, ir vienuolyno aikštelėje, ant garsaus suolo, kur publika susirenka vakarais, kavinėje, kai visi prie stalo susėda vakaronei. Ten savaime apie šios šeimos narius susiburia dainuojantieji. Dainuoja jau sunkesnes dainas. Dainuoja kultūringai, nenordami sudrebinti sienų.

Ateina į bažnyčią jų grupė. Ir ten savaime gimsta giesmė — graži skambi giesmė. Pritraukia tuoj ir kitus, taip bažnyčią pripildo lietuviško giedojimo.

Ta dainuojanti Antanaičių šeima priminė man Bacho šeimą. Iš tos šeimos yra kilęs garsusis kompozitorius Johann Sebastian Bach. Kai jis buvo dar jaunas berniukas, tai pas vieną Bachą susirinkdavo visa šeima — broliai, seserys, jų vaikai. Jų buvo apie 30. Ir visi mėgo dainuoti, groti. Tai jų susitikimai virsdavo gražiais koncertais.

Taip ir ši šeima iš skirtingų vietų kartas nuo karto suvažiuoja padainuoti lietuviškai, atsigauti, prisiminti jaunystę ir savo tėviškę, kuri buvo čia, Amerikoje. Drauge prisimena ir Lietuvą, kurios meilę ir pagarbą jiems dovanojo tėvai.

Žinia, tolimieji Antanaičiai rečiau čia pasirodo, bet Marytė iš New Yorko dažnai atvažiuoja pailsėti. Kai jos nėra, tai namus tvarkyti paveda vienuolynui. Čia dažnai sustoja kunigai, atvykę vasaroti, nes namas didelis, patogus. Broliukas Ortolanas už namo išaugino didelį daržą, kurį nuolat prižiūri. Čia visokias daržovius. Laisto jis ir geles prie takų, kelio pakraščiuose, kad visa vasarvietė būtų graži ir jauki.

Važiudamas gatve, iš tolo pamatysi prie gatvės kabantį įrašą, kas čia gyvena, — Antanaičiai.

Sodybos talkininkai

Vasarvietės raštinėje dirba Lottie Ulrich, iš Maspetho, N.Y. Jau eilę metų, kaip ji padeda šiai vasarvietei, triūsda raštinėje, priiminėdama svečius, pavesdama registracijas.

Ji pažįsta maždaug visus, žino, iš kur atėję, kokie jie žmonės. Turi ir savo artimųjų draugų ratelį.

Dažnai jos kambary radau besėdinčią moterį, kuri kalbėjo angliškai ir daug rūkė. Tariau ją esant nelietuvę, bet pasirodo, kad tai Sofija Macėnas iš Jamaica. Ji dažnai čia atvyksta, atvyksta ne tuščia, bet su dovanu. Tai dovanos pikniko loterijom. Ir šiemet atvežė tokių dovanų.

Patinka jai visa aplinka, tas parko erdvumas, švarus oras. Čia ji pasėdi ant suolo, pasikalba raštinėje. Sėdi labai ramiai, poilsiaudama. Ji gerai kalba ir lietuviškai ir yra mokytoja gailingų seserų mokykloje.

Vasarai atvyko ir Eugenija Karpiūtė-Karpus, kurią visi vadiname Džini. Ir jai labai patinka šis oras, toks švarus, be dulkių. Čia ji pailsi, atsigauja, sustiprina sveikatą.

Tai retas žmogus. Brooklynėje gimęs ir augęs. Gražiai kalba lietuviškai. Draugauja su lietuviu, veikia vyčiuose, uoliai dalyvauja lietuviškuose renginiuose.

Visą vasarą ji dirbo suvenyrų krautuvėle. Visada paslaugis, su šypsena, su gera nuotaika. Tai reto optimizmo žmogus, kuris vis kartoja, kad bus gerai. Kai turi laisvą dieną, ji mėgsta išeiti į miestelį. Lanko krautuvėles, kur turi daug pažįstamų.

LOS ANGELES, CALIF.

“Lietuvių diena Donelaičio ženkle”

Tokia antraštė Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygarda pavadino Bendruomenės dieną, įvykusią rugsėjo 27-28, gražiai paminint Donelaičio sukaktį ir pateikiant visuomenei nemažai atliktų ir dar atliktinų Bendruomenės reikalų. Visa Lietuvių diena pasidalino į Donelaičio akademiją (šeštadienį) ir likusią programos dalį (sekmadienį). Kadangi pirmąją dalį, visą jos programą, atliko Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba (pirm. Bernardas Brazdžionis), tai ir graži meniška programa (Donelaičiui) buvo išspausdinta atskirai. Gaila, kad rašytojai, išskyrus pirmininką, neapėgė antrosios Bendruomenės dienos dalies, tarytum jie su Bendruomene nieko bendro nebeturėtų.

Donelaičio akademijai — simpoziume, kurį prasmingu žodžiu atidarė B-nės tarybos narys J. Kojelis, dalyvavo rašytojai — Bernardas Brazdžionis, prof. E. Tumienė, Jurgis Gliuda, Pranas Visvydas ir kultūrininkai — dr. Jūratė Izokaitytė, Hermanas Tumas, Edvinas Balceris. “Metų” ištraukas skaitė: lietuviškai — Karilė Baltrušaitytė, angliškai — dr. Jonas Skirius (iš Lietuvių Dienų leidyklos atspausdos N.

Hartforde, Conn., pas lietuvių apsilankė kongresmanas Christopher Dodd. Jis yra demokratų partijos kandidatas į JAV senatą. Iš k. Regina Stankaitytė, kongresmanas Christopher Dodd, dr. Mikas Pakštys — New Londono LB apylinkės pirmininkas, Stepas A. Zabulis — Hartfordo LB apylinkės pirmininkas, Algimantas Dragūnevičius — Hartfordo Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas. Nuotr. R. Dragūnevičiaus

tuvėles, kur turi daug pažįstamų.

Šiaip yra daug keliausių, bet Lietuvos nematė. Jos motina iš Plungės, o tėvas iš Jurbarko. Abu jau mirę. Vienu laiku jie abu sirgo, gulėjo skirtingose ligoninėse, o ji dirbo, mokėsi ir lankė tėvus. Tada ir pertempė jėgas, susitiko su įvairiomis ligomis, su kuriomis ir dabar kovoja.

Visi ją vadina Džini, kuri taip mieliai ir nuoširdžiai visiem padeda.

Tai vis čia gimė ir išaugę lietuvių, nenutolę nuo lietuviškų reikalų, bet, priešingai, juos pasisavinę. Visi jie gerai kalba lietuviškai, visi turi jautrią ir gerą širdį lietuviškiei reikalui. Ir čia atvykę jie spinduliuoja visiem savo paprastumu ir bičiuliškumu. (Bus daugiau) (p.j.)

ŽINIOS IŠ LIETUVOS PASIUNTINYBĖS

Estijos generaliniame konsulate New Yorke rugsėjo 30 įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų pasitarimas. Jame dalyvavo Lietuvos atstovas dr. S.A. Bačkis ir Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, Latvijos atstovas dr. A. Dinbergs, Estijos atstovas E. Jaakson ir Estijos konsulas A. Linkhorst. Pasitarimo metu buvo pasikeista informacijomis ir nuomonėmis apie dabartinę pasaulinę padėtį, Maskvos akciją prieš Baltijos valstybių pasiuntinybes, Madrido konferenciją, kuri prasidės lapkričio 11. Pasitarta taip pat, kokie yra atliktini žygiai, bei apsvaistyti rezistencijos reiškiniai Baltijos valstybių teritorijose Sovietų Sąjungos okupacijoj.

Pastaruoju metu Lietuvos atstovas ir O. Bačkienė dalyvavo eilėse priėmimų: Apaštališkojo delegato arkivysk. Jean Jadot atsisveikinimo priėmime Apaštališkojoje delegatūroj, Nigerijos, Pietų Korėjos, Qatar ir kitų ambasadų priėmimuose tų kraštų tautinių švenčių progai.

John Carroll Society kvietimu spalio 5 jie dalyvavo specialiose mišiose Šv. Mato katedroj. Mišias celebravo Washingtono arkivyskupas James A. Hickey. Dalyvavo kongreso nariai, diplomatinis korpusas, distrikto ir federaliniai teisėjai, advokatų draugijų vadovybės bei teisių fakultetų vadovybės.

Valstybės sekretoriaus ir ponios Muskie kvietimu spalio 10 Lietuvos atstovas dr. S.A. Bačkis su žmona dalyvavo valstybės departamente surengto vakarienių diplomatinė misijų šefam ir jų žinomom pagerbti.

Sekmadienį, antrojoje Lietuvių dienos daly, prasmingiausiai ir gražiausiai pasirodė mūsų jaunimas — LB tarybos nariai. Vytautas Vidugiris įdomiai pakalbėjo apie Vytautą Didįjį, kurio 550 metų mirties sukaktį šiemet minime. Asta Grakauskaitė pristatė jaunosios kartos bendruomenininkų atliktus ir dar planuojamus darbus. Gražiai ir kondensuotai pakalbėjo Rimas Polikaitis — apie demonstracijas San Francisco mieste, Californiaj, kurių buvo jis vienas iš planuotojų ir aktyvių dalyvių. Tada šauniai padainavo Los Angeles vyrų kvartetas, kuris savo pora dainų papuošė ir vakarykštį Donelaičio simpoziumą. Kvartetą sudaro: LB Vakarų apygardos energingas pirmininkas Rimtautas Dabšys, prof. Emanuelis Jarašūnas, Antanas Polikaitis ir Bronius Seliukas. Jiems akomponavo Rimas Polikaitis, gabus muzikas ir vienas iš veikiausių jaunosios kartos visuomenės veikėjų. Kvartetas susilaukė daugybės aplodismentų.

Deja, Bendruomenės “Lietuvių dienoj Donelaičio ženkle”, nors buvo kvietas, nedalyvavo Lietuvos garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

— A.L.R. Katalikų Federacijos jubiliejinio kongreso metu spalio 18 Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros Centro salėj vyks koncertas, kurio programą atliks Clevelando studentų vokalinis vienetas “Nerija” ir Detroito tautinių šokių grupės “Audiņys” šokėjai.

— “Ateities” žurnalo vakaras su premijų įteikimu įvyks spalio 18 Chicagoj, Jaunimo Centre.

— Alice Stephens, chormeistrė ir dainavimo mokytoja, ši rudenį švenčia 75-tąjį gimtadienį ir 50 m. muzikinio darbo sukaktį. Ta proga spalio 19, sekmadienį, 4 val. popiet Chicagoj, Jaunimo Centro didžiojo salėj, ruošiamas iškilminga pagerbimo vakarienė.

— Kun. Kazimieras Pugevičius spalio 19 Chicagoje ateitininkų rengiamame seminare Ateitininkų namuose, Lemonte, skaitys paskaitą tema: “Tikintis lietuvis tėvynėje”. Jo bus mestas žvilgsnis ne tik į katalikus aktyvistus, bet ir visą tikinčiųjų bendruomenę.

— Lietuvių dienas Bogotos mieste spalio 24-26 rengia Kolumbijos lietuviai. Rengėjų komitetui vadovauja Bogotos Moterų Draugijos pirm. Nijolė Stasiukienė. Numatoma tautinių drabužių ir tautodailės paroda, solistų iš Chicago Nerijos Linkevičiūtės ir Bernardo Prapuolenio koncertas. Jų kelionės išlaidas pažadėjo padengti PLB valdyba. Dienų programon taip pat įtrauktas Kristijono Donelaičio minėjimas, paskaita ispanų kalba apie lietuvių kultūrą.

— Dail. Eleonoros Marčilionienės keramikos darbų paroda įvyks spalio 17-26 Chicagoj, Čiurlionio galerijoj, Jaunimo Centre.

— Chicago lietuvių styginio ansamblio metinis koncertas įvyks lapkričio 16 Jaunimo Centre salėj.

— Vincentas Liulevičius nuo 1957 rinko medžiagą pasaulio lietuvių istorijai. Šiomis dienomis baigia ruošti spaudai rankraštį, pavadintą “Išėjimo vaidmuo nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe”. Studija susideda iš keturių dalių: 1) Išėjimo Lietuvos garsinimo (propagandos) darbe, 2) Išėjimo politinė veikla Lietuvos labui, 3) Išėjimo kultūrinė parama Lietuvai ir 4) Išėjimo ekonominė parama Lietuvai. Gale pridėti svarbesnį minėtos veiklos dokumentai. Surinkta gausiai iliustracinė medžiaga. Didelio formato atspausdinta knyga turėtų būti apie 350-400 puslapių. Studijoje nurodoma, kiek išėjimo prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo ir jos gyvenimo pagerinimo. Autorius ieško leidėjo ir mecenatų. Jei atsirastų norinčių išleisti ar būti mecenatais, prašoma rašyti autoriui (6540 So. Campbell Ave., Chicago, Il. 60629).

— St.Petersburg, Fla., radijo valandėlė Lietuvos Aidai spalio 22, trečiadienį, 6 val. vak. Lietuvių Klube rengia K. Donelaičio minėjimą-koncertą. Programoj Marijos Peteraitienės paskaita, aktorius Henrikas Kačinskas ir solistė Ona Zubavičienė. Po minėjimo mažojo salėj bus Sofijos Kačinskienės mezzinijų paroda. Bilietai gausiami pas platintojus ir prie įėjimo. Auka 3.50 dol.

— Nauji Darbininko skaitytojai: J. Strazdis, Princeton, N.J., J. Mulokas, Santa Monica, Calif. Užsakė kitiem: B. Grauzinis, Los Angeles, Calif. — V. Grauzinis, San Diego, Calif., D. Songila, Harrison, N.J. — A. Stakelūnas, Lowell, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam už sakytojam. Naujien skaitytojam Darbininko numeratai pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metam.

POPIETĖ PUTNAMO SESERŲ STATYBAI PAREMTI

Iš New Yorke veikiančių moterų organizacijų buvo sudarytas komitetas, kuriam pirmininkavo Lilė Milukienė. Tas komitetas spalio 5 Kultūros Židinyje surengė popietę — koncertą Putnamo seselių statybai paremti. (Statosi jos naują vienuolyną. Darbai jau eina prie pabaigos.) Šia proga iš Chicago pasikvietė solistė Romą Mastienę. Jai akomponuoti pakvietė vietinę pianistę Dalią Sakaitę.

Komitetas iš savo pusės parengė kavutę, patiesė salėje stalus, kad žmonėm būtų patogų pabendrauti, dalyvauti įvairiuose laimėjimuose, kurie buvo po koncerto.

Dainuoja solistė

Solistė Roma Mastienė kadaise yra gyvenusi New Yorke. Į Chicago išsikėlė prieš kokius 25 metus. Ten daugiausia ir reikišias kaip solistė, dainuoja lietuviškoje opejoj, bet yra koncertavusi ir New Yorke.

Šiam koncertui pasirinko programą gana sunkią ir sudėtingą. Pačioje pradžioje padainavo itališkai: Del minacciar del vento, iš Haendelio operos “Ottone”. Toliau visas dainas padainavo lietuviškai, nors lietuvių kompozitorių kūrinių sudarė mažiau negu pusę.

Pradžioje padainavo tris Fr. Schuberto dainas: Klajūnas, Atsigrįžimas, Žuvelė. Toliau — dvi E. Griego dainas: Kelionė ir tėviškė, Myliu tave, dvi C. Loewe's dainas — Laikrodys ir Pirmasis dantukas; Raudok, širdie — arija iš J. Massenet operos “Le Cid”, Colombetta — A. Buzzi-Peccia.

Antroji koncerto dalis beveik

visa buvo skirta lietuvių kompozitoriam, Pradėjo J. Stankūno — Namai; toliau B. Budriūno — Dainos gimimas, G. Gudauskienės — Piemenėlis, A. Belazaro dvi dainos — Pienė ir Alyvos, J. Briedžio — Lopšinė dukrelei.

Baigė dviem arijom iš operų. Pirmoji — Gėlių arija iš Gounod Fausto, antroji — Rečitatyvas ir arija iš G. Bizet Carmen.

Publikai stipriai plojant, ji du kartus bisavo. Pirmam bisui padainavo liaudies dainelę — Lietus lynojo, harm. Tallat-Kelpšos; antram bisui — Mano gimtasis kampelis, harm. A. Mrozinsko.

Norėdama atkreipti dėmesį į kalbos grožį, į pačius tekstus, ji prieš dainuodama du eilėraščius padeklamavo. Tai buvo H. Radausko — Dainos gimimas ir S. Neries — Alyvos.

Jau pati programa parodo, kad koncertas buvo rimtas ir iškilus. Dainininkė yra mezzo sopranas, balsas dramatinis, linkęs į melancholiją, elegiją. Taip ji ir savo repertuarą pasirinko, kad jame būtų daugiau žmogiško sielvarto, dejonės, kančios. Dainuoja giliai įsijausdama į tokių turinį, į pačią muziką. Balsas stiprus, plačios apimties, — iš labai žemų gaidų pasikelia į aukštybes.

Bene geriausiai nuskambėjo rečitatyvas ir arija iš Carmen operos.

Pianinu ją taikliai ir nuosakiai padėdėjo pianistė Dalia Sakaitė.

Dail. Anastazija Tamošaitienė moko Montrealio Vaivorykštės audėjas austi. Vaivorykštės būrelis pradėjo veikti 1974 metais. Būrelis dabar atvažiuoja į New Yorką ir dalyvauja lietuvių tautodailės parodoje, kuri rengiama spalio 18-19 Kultūros Židinyje.

(nukelta iš 7 psl.)

“TELŠIŲ VYSKUPIJĄ” SUTINKANT

Jaunimo Centro kavinė, Chicago, spalio 3 lietuviškoji visuomenė entuziastingai sutiko ypatingą naują leidinį — Lietuvos bažnyčių pirmąjį tomą, “Telšių vyskupiją”.

Knygų apie Lietuvos bažnyčias leidimas yra nepaprastai reikšmės užmojis, pareikalaus energijos, lėšų, kantrybės, sveikatos, didelio bendradarbių skaičiaus.

Tokio didelio darbo ėmėsi vienas žmogus, kurio kantrybė ir sugebėjimai stebina lietuvišką visuomenę. Tas asmuo — Druogo redaktorius, įžvalgus žurnalistas, didelių projektų vykdytojas, bet tylus darbininkas Bronius Kviklys. Paskatintas okupuotoj Lietuvoj ir išėivijoj gyvenančių dvasiškių, jis ėmėsi to didelio darbo, kuris, jį užbaigus, liudys kartų kartom apie mūsų tautos siekius, šventoves, meno paminklų, sukurtus ir patstatytus Dievo garbei.

Pats autorius Bronius Kviklys knygos pradžioj savo žody taip rašo:

“Vienas pagrindinių šios knygos tikslų yra uždokumentuoti ir palikti ateities kartoms galimai tikresnį ir neiškreiptą mūsų bažnyčių ir kitų religinių pastatų vaizdą, kad ateities lietuvių kartos matytų, kiek daug meniškių religinių ir architektūrinių vertybių Lietuvos žmėnės amžių bėgyje savo Viešpaties garbei yra sukūrę.

Autorius, leidinio talkininkai,

rėmėjai ir knygos leidėjai bus laimingi, jei šis darbas bent iš dalies praskleis kieta ir tamsią geležinę uždangą, parodys skaitytojui mūsų protėvių sukurtas vertybes ir bent mintimis bei vaizdais nuves jį į tėvų-bočių žemę, iš kurios mes esame kilę ir kurios dvasia gyvename.”

Tokiomis, tad mintimis gyvenom ir “Telšių vyskupijos” su-tiktuvėse.

Vakaronę pradėjo kun. Algimantas Kezys, SJ, leidyklos ir leidėjų vardu pasveikindamas knygos autorių Bronių Kviklį ir kitus knygos talkininkus. Pri-statė pagrindinį vakaronės kalbėtoją, čia augusį, mokslus baigusį ankstesniosios lietuvių kar-tos veikėją žurnalistą Stasį Pie-žą.

Prelegentas su humoro į-tarpais plačiu žvilgsniu žvelgė į turiningą leidinį apie Telšių vyskupiją. Jis prisiminė lietuvių vyresniosios kartos darbus ir įnašą lietuvių tautai bendrai ir čia Amerikoje. Vaizdžiai išrys-kino leidinio vertę. Kalbėdamas apie autorių Bronių Kviklį, išryškino to vyro didį nuopelną, neišsenkamą energiją ir didžių darbų planavimą ir vykdymą; tai liudija keturtomė “Mūsų Lie-tuva”, kiti leidiniai ir dabartinė knyga. Bronius Kviklys nuostabiais keliais surinko ir į šią knygą sudėjo 1184 įvairias, bažnyčias liečiančias, nuotrau-kas. Knygoj aprašoma Telšių vyskupijos 140 parapijų, matom

šios vyskupijos parapijų klebo-nus, vyskupijos valdytojus, iš-ėivijoj gyvenančius kunigus bei amžinybėn išėjusius. Kalbėtojas, lyg ekskursuodamas po gražią Žemaitiją, atskleidė gražių vaiz-dų, knygą vertino ypatingai ger-ai ir autoriui bei talkininkam išreiškė dėkingumą.

Knygos pasirodymo kelią ap-tarė pats kaltininkas, knygos au-torius Bronius Kviklys. Jis pažy-mėjo, koks yra sunkus darbas, kokių stebuklingu būdu kartais yra telkiama medžiaga, nuotrau-kos. Šio darbo jis ėmėsi tada, kai buvo paragintas okupuotoj Lietuvoj gyvenančių dvasiškių, kurie teigė, kad atliktini tie dar-bai išėivijoj, nes okupuotoj Lie-tuvoj jų atlikti neįmanoma. Gi Lietuvos bažnyčios, okupantų visai-pa naikinamos, ilgainiui gali būti sužalotos neatpažįsta-mai, ir nieko nepaliksį ateinan-čiom kartom ir istorijai. O kai buvo iš čia gyvenančių keleto dvasiškių iš Telšių vyskupijos stambesnė parama, tada jis ėmė-si knygos redagavimo darbo. Au-torius nupasakojo, koku būdu

klasifikuojama turima medžiaga. Prašė visus talkos ateity leidžia-mom kitų vyskupijų knygom. Paryškino ir finansinius sunku-mus. Išreiškė ypatingą padėką spaustuvės savininkui dr. Myko-lui Morkūniui už atliktą darbą ir, kaip padėkos ženklą, jam įteikė Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai paminėti medalį.

Taip pat dėkojo dailininkui Petriui Aleksai, kuris įdėjo daug širdies ir sielos į knygos meninį apipavidalinimą ir turinio su-tvarkymą. Suminėjo dar keletą dešimčių artimiausių savo bendradarbių ir jiems nuoširdžiai dėkojo už visokeriopą talką. Gi pats autorius mažiausia prie šios knygos pasirodymo dirbo 2000 su viršum valandų, už tai ne-prašydamas, neimdamas ir ne-gaudamas jokio atlyginimo. Tai tikras idealistas. Jam priklauso mūsų pagarba ir padėka.

Po oficialiosios dalies gėrėjo-mės gražiomis skaidrėmis, ke-liaudami po gražių Lietuvą, su-stodami prie mum brangių šventovių.

Jurgis Janušaitis

Metinis visuotinis

ŠALFASS-gos suvažiavimas

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks lapkri-čio 8-9 Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont.

Pagal ŠALFASS-gos statutą suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja: sporto klubų rinktieji atstovai, rinktieji ŠAL-FASS-gos pareigūnai bei skirtieji administraciniai pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fi-zinio lavinimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizaci-jų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu judėjimu besi-domį asmenys.

Suvažiavimo darbotvarkėje, šalia rutininių pranešimų bei apyskaitų priėmimų bus svarsto-ma sportininkų išvyka į Australi-ją, aptariamai 1983 m. Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių pla-nai, Išėivijos sporto istorijos lei-dinio reikalai, Laisvės Olimpijadai ir ryšium su ja iškilę tarp-tautybinio sportinio bendradar-biavimo reikalai, ŠALFASS-gos garbės teismo statusas, varžybi-nio kalendoriaus nustatymas 1981 metams ir Lietuvių Sporto Fondo reikalai.

Asmenys, norį gauti smulkių informacijų ar pateikti pasiūly-mų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos centro valdybos pirm. Pra-ną Bernecką, 32 Rivercrest Rd., Toronto, Ont. M6S 4H3, telef. 416 763-4429, arba vicepirmi-ninką Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio, telef. 216 481-7161.

ŠALFASS-gos centro valdyba

Metinis pabaltiečių sporto federacijos suvažiavimas

Metinis pabaltiečių sporto fe-deracijos suvažiavimas įvyks lapkričio 22 T. Pranciškonų Lie-tuvių Priskėlimo parapijos pa-talpose, Toronte, Ont.

Suvažiavime dalyvauja kiekvienos tautybės paskirti at-stovai ir PSF-jos administraci-niai pareigūnai.

Lietuvių atstovai šiuo metu yra: P. Berneckas, A. Bal-nis ir M. Empakeris — iš To-ronto, Pr. Gvildys — iš New Yo-ko, Z. Žiupsnys — iš Chicagos, V. Jokūbaitis ir A. Bielskus — iš Clevelando. Lietuvių delega-tų vadovas — V. Jokūbaitis.

1980 m. Š. Amerikos pabaltiečių tinklinio pirmenybės

Š. Amerikos pabaltiečių klubi-nės tinklinio pirmenybės įvyks lapkričio 29 Scarborough, Ont. (Toronto priemiestis). Vykdo — Toronto Estų Sporto Kl. “Kalev”.

Pirmenybės bus vykdomos šiose klasėse: vyrų, moterų, jau-nių ir mergaičių. Jaunių ir mer-gaičių amžius — gimę 1961 ir jaunesni.

Dalyvavimas yra atviras vi-

siem lietuvių, latvių ir estų klubam. Dalyvaujančių komandų skaičius neapribojamas.

Preliminarinė registracija atliekama iki lapkričio 1 adresu: Mr. Rai Remmel, 9 Comet Ct., Toronto, Ont. M4A 2H2. Tele-fonnas (416) — 759-7046.

1980 m. Š. Amerikos pabaltiečių šachmatų pirmenybės

Š. Amerikos pabaltiečių šach-matų pirmenybės įvyks lapkri-čio 8 ir 9 Toronto Lietuvių Na-muose, 1523 Bloor St. West, To-ronto, Ont. Vykdo — Toronto Lietuvių Šachmatų Klubas.

Turnyras bus prarastas 5 ra-ty šveicarų sistema. Laiko riba — 40 ėjimų per 90 min.

Dalyvavimas atviras žaidėjams lietuvių, latvių ir estų žaidėjams. Dovanos: specialūs trofejai čempijonui, specialūs pabaltiečių medalijonai už tris vietas.

Pradžios mokeskis \$10.00 siun-čiamas kartu su registracija. Če-kis rašomas: Lithuanian Chess Club.

Dalyvių registracija atliekama iki lapkričio 1 adresu: Mr. Vy-tautas Genčius, 39 Clissold Rd., Toronto, Ont. M8Z 4T6. Telef. 416 239-7524.

Dalyvių registracija atliekama iki lapkričio 1 adresu: Mr. Vy-tautas Genčius, 39 Clissold Rd., Toronto, Ont. M8Z 4T6. Telef. 416 239-7524.

1980 m. Š. Amerikos pabaltiečių stalo teniso pirmenybės

Š. Amerikos pabaltiečių stalo teniso pirmenybės įvyks lapkri-čio 8, šeštadienį, Toronto Lie-tuvių T. Pranciškonų Priskėli-mo parapijos patalpose, 1011 College St., Toronto, Ont. Ruo-šia — ŠALFASS-gos stalo teniso komitetas.

Programa: vienetai — vyrų, moterų jaunių A, mergaičių A, jaunių B ir mergaičių B; dve-jetai — vyrų, moterų ir mišrus.

Užsiregistravus pakankamam skaičiui lietuvių žaidėjų, šių varžybų rėmuose bus prarastos ir 1980 m. ŠA lietuvių pirmenybės.

Dalyvių registracija iki spalio 28 adresu: Mr. Jonas Nešukaitis, 255 Silver Birch Ave., Toronto, Ont. M4E 3L6. Tel. (416) 691-7798.

1980 m. Š. Amerikos pabaltiečių klubinės krepšinio pirmenybės

Š. Amerikos pabaltiečių klubi-nės krepšinio pirmenybes ren-gia ŠALFASS-gos Kanados spor-to apygarda lapkričio 8 ir 9 To-ronto, Ont.

Varžybos vyks tik vyrų klasė-je. Komandų skaičius — nedau-giau 8, iš kurių lietuviams yra rezervuota nemažiau kaip 4 ko-mandos, latviam 3 ir estam 1. Lietuvių komandos bus atrinktos iš pageidaujančiųjų dalyvauti, atsižvelgiant į šių metų žaidynių davinius bei į regioninį atstova-vimą. Komandų atrinkimą atliks ŠALFASS-gos centro valdyba ir krepšinio komitetas.

AUKOS KULTŪROS ŽIDINIUI PER L. KULTŪROS FONDA

Jau baigiasi pirmieji metai, kaip Židinio aukotojų išrinktas Lietuvių Kultūros Fondas valdo ir tvarko Kultūros Židinį. Nors statybos skolos jau apmokėtos, bet Židinio priežiūra, valymas, remonto darbai, šviesa ir kuras nuolatos reikalauja didžiulių iš-laidų. Nuolatine ir gyvybine paramą Židinio išlaikymui su-teikia bingo žaidimų organizato-riai ir darbininkai. Ypač didelį vaidmenį turi L.A. Klubo vado-vaujama bingo sekcija, kurios už-dirbamas pelnas išimtinai eina Kultūros Židinio išlaikymui. Pranciškonų rėmėjų bingo būre-lis taip pat prisideda prie Židi-nio išlaikymo, bet dalis jų pa-jamų skiriama grynai lietuvių pranciškonų paramai. Abiem bingo grupėm Lietuvių Kultū-rs Fondo vadovybė nuoširdžiai dėkoja ir įvertina jų pasišventi-mą bei darbą K. Židinio labui. Bingo darbuotojų pavardės bus kitą kartą atskirai paminėtos specialiam Židinio rėmėjų są-ra-še.

Jokiu būdu negalima už-miršti ir tų dosnių lietuvių, kurie įvairiomis progomis atsi-mena Kultūros Židinį, skirdami didesnę ar mažesnę piniginę ka-ką. Jiem visiem taip pat nuošir-di padėka. Čia skelbiame auko-tojų sąrašą.

Židinio pavasario šventės-ge-gužinės proga aukojo šie asme-nys:

\$52 — D. Pranckevičius.

Po \$50 — Al. Uknevičius ir Liet. Vyčių 110 kuopa Mas-pethe.

Po \$25 — D. ir S. Biručiai, kun. A. Grigaitis, dr. A. ir K. Jannace, W. Klossis ir kun. A. Račkauskas.

Po \$20 — St. Balsys, A. Kova-chevsky, dr. J. ir A. Snieškai, V. ir E. Salomonai.

\$15 — J. Valaitis.

Po \$10 — prel. V. Balčiū-nas, P. Bielskus, J. Botyrius, E. Čiurlienė, L. C. Gurskis, kun. V. Karalevičius, Mrs. V. Kaz-

DOVANA JAI AR JAM
MEDALIJONAS — sidabrinė Vytils
Juodo onyksos fone — \$35
RETEŽELIS — sunkus, sidabrinis, 24" — \$25
(yra įvairių kitokių)
VYRIŠKAS ŽIEDAS SU VYTIM — Sidabrinis \$35
auksinis — brangiau
DALIA AŽUOLIENĖ — Tel. (212) 238-0128
Rašyti: c/o Darbininkas, 341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

LORENCE CONTRACTING CO., INC.
Antanas ir Edvardas Lorence atleka įvairiausių namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas aplojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomos šildymai ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius, Vėdėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

LIEUVĖ TARPTAUTINIUIOSE POSĖDŽIUOSE

Olandijoj-Tiltenberge rugsėjo 10-11 įvyko Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos (WUCWO) žmogaus teisių komisijos posėdžiai. Į šiuos posėdžius iš Paryžiaus buvo nuvykusi Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos (PLKOS) atstovė tarptautiniams ryšiams B. Šlepetytė-Venskuvienė, kuri į šią komisiją buvo išrinkta 1976 ir perrinkta 1979 Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos kongrese Indijoj.

Posėdžiai Olandijoj-Tiltenberge prasidėjo dviem paskaitom: “Žmogaus teisės šiandien”. skaitė M. Vlasblom, ir “Žmogaus teisės ir krikščioniškoji visuomenė”, skaitė M. Frijus (abi prelegentės buvo iš Olandijos). Paskaitos posėdžių dalyvių buvo plačiai ir su įsigyvenimu išdiskutuotos.

Po to tuoj pat vyko WUCWO žmogaus teisių komisijos posėdžiai, kurie turėjo didelę dienotvarkę ir pareikalavo daug laiko

įvairių sudėtingų problemų svarstymuose.

Remiantis 1979 WUCWO kongrese Indijoj priimta WUCWO žmogaus teisių komisijos programa, Olandijoj posėdžių metu svarstyta veikla 1980-81 laikotarpiui. Nutarta rūpintis pabėgėlių, tremtinių, disidentų ir emigrantų problemomis. Veikla vyks per Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos žmogaus teisių komisiją, į šį darbą įtraukiant visas WUCWO priklausančias katalikių moterų organizacijas (iš 65-kių pasaulio kraštų).

PLKOS atstovė B. Venskuvienė energingai reišėsi WUCWO žmogaus teisių komisijos posėdžiuose, pateikdama eilę sumanymų konkrečiai veiklai, ypač liečiančiai pabėgėlių, tremtinių, šeimų atskyrimo ir kitus klausimus. Šių posėdžių metu ji taip pat turėjo progos atstoves pain-formuoti apie dabartinę padėtį pavergtoj Lietuvoj. (PLKOS Inf.)

PHILADELPHIA, PA.

Neeilinis filmas

Philadelphijoj spalio 19 bus proga pamatyti ir amerikiečiams parodyti Sovietų Sąjungos kalėjimus bei darbo stovyklas ek-rane. Šio slaptai susukto filmo rodymas įvyks sekmadienio popietę, spalio 19, Šv. Andriejaus parapijos salėje, 19th ir Wallace Streets, 12 val., tuoj po lietuviškų mišių.

Po filmo vyks diskusijos, kuriose savo komentarus perduos svečiai amerikiečiai: vienuolė Gloria Coleman — Cardinal's

Commission on Human Relations narė, Gerhard Elston — Amnesty International USA Af-filiate direktorius ir Kenneth Tomlinson — Reader's Digest vyresnysis redaktorius. Šie svečiai atsakinės ir į žiūrovų klausimus.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Žmogaus Teisių Komite-tas maloniai kviečia visuomenę filmo rodyje gausiai dalyvauti. Prieš filmą — kavutė su užkan-džiais.

Sn.

TALKA BALFUI

Balfo centro valdyba prašo visų lietuvių, kurie aukoja šalpai savo darbovietėse per Crusade of Mercy, Community Chest ar kitaip pavadintus amerikiečių šalpos fondus, savo aukas pas-kirti lietuvių šalpai Balfui.

Aukojant, galima įrašyti Balfo vardą angliškai — UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC., — ant darbovietės išduotos kortelės (pledge card), ir tada darbovie-tė atskaito pažadėtą aukos sumą iš algos. Geriausias būdas būtų išrašyti vienkartinį čekį UNIT-ED LITHUANIAN RELIEF

FUND OF AMERICA vardu, kuris skiriamas tiesiai Balfui.

Balfas, kaip šalpos ir pelno ne-siekianti organizacija (charitable, not-for-profit organization), yra įrašytas Internal Revenue Ser-vice sąrašuose, ir aukos, skiriamos Balfui, yra pilnai nurašo-mos nuo pajamų mokesčių.

Jei būtų kokių klausimų šiuo reikalu, prašome kreiptis į Balfo centro įstaigą — 2558 W. 69th St., Chicago, Ill., 60629, tel. 312 776-7582.

Laikas viską atneša, laikas viską ir nusineša.

Platonas

Dail. Ringailė Zotovienė parodoje. Kairėje — kalba pati dailininkė, dėkodama rengėjams.
Nuotr. L. Tamošaičio

DAIL. R. ZOTOVIENĖS PARODOJE

Iš Juno Beach, Fla., atvykusi dail. Ringailė Zotovienė-Jonykaitė savo kūrinių parodą Kultūros Židinyje surengė spalio 4-5. Parodos rengėjos buvo LMK Federacijos New Yorko klubas.

Parodos proga išleistas skoningas katalogas su vieno kūrinių reprodukcija ir pačios dailininkės fotografija. Kataloge įrašyta 35 darbai, bet parodoje buvo išstatyta bent dviem daugiau.

Mažoji salė paroda įrengta skoningai ir tvarkingai. Atskirai buvo sukabintos akvarelės, atskirai aliejinė tapyba, geresnes vietas atiduodant akvarele. Parodą įrengti ir paveikslus iškabinti padėjo dr. Jonas Lenktaitis, Jurgis Šližys ir P. Jurkus. Paroda jau įrengta penktadienio vakare. Lankymui atidaryta šeštadienį nuo 12 val. iki 8 v.v., sekmadienį nuo 12 val. iki 6 v.v. Oficialus atidarymas buvo šeštadienį 6 v.v., nes tą vakarą didžiojoje salėje buvo skautams remti komiteto balius, ir parodos lankytojai dar galėjo susėsti į kokteilio valandėlę.

Atidarymas

Parodą atidarė klubo pirmininkė Genė Donohue, visus pasveikindama. Trumpą atidarymo žodį tarė Paulius Jurkus, atkreipdamas dėmesį, kaip ji vaizduoja gamtą, kai ją optimistiškai pergyvena. Paliėtė ir tą momentą, kai paveikslai kalba į žiūrovą. Žmogus pasirenka paveikslą pagal savo pomėgius.

Tarė žodelį ir pati dailininkė, pasidžiaugdama, kad ją taip nuoširdžiai sutiko, padėkodama visiems rengėjams, kurie vienokiu

ar kitokiu būdu prisidėjo prie parodos.

Tada klubo pirmininkė pakvietė vaišių. Visi svečiai buvo pavaišinti vynu, kava ir pyragaičiais — tortais, kurių buvo įvairiausių. Prie papuoštų stalų publika dar valandėlę pasižvegiavo, pasivažiavo. Vieni išėjo į skautam remti komiteto vakarienei ir balių, o kiti dar pasilikę ilgesnei vakaronei.

Paroda buvo gausiai lankoma. Parduoti 8 paveikslai. Vieną dailininkė dovanavo Putnamo seselių rėmėjų komitetui, kuris sekmdienį didžiojoje salėje surengė koncertą, vaišes ir loteriją. Paveikslas tuoj buvo išleistas loterijon. Už jį surinkta 150 dol. (Loterijoje laimėjo kun. A. Račkauskas).

Apžvelgiant parodą

Prieš parodą buvo rašyta spaudoje tiksliai ir taikliai apie dail. Ringailės Zotovienės kūrybą. Ji daro akvarelę ir tapo aliejumi.

Akvarelės plačių nulejimų, spalvos apibendrinamos, išsukoma bendros spalvos, kuri, pavyzdžiui, išreikštų rudens medį, mišką, nėinama į detales, į suskaldymą. Dažnai akvarelių šonai neužbaigiami.

Aliejinėje tapyboje dailininkė yra "kietesnė", teptukas ją labiau prirakina prie drobės. Spalvos dedamos tirščiau, atbaigiami ir paveikslų šonai, bet mažiau gilumos, mažiau kontrastų, mažiau spalvinių perspektyvos. Dailininkė mėgsta tuo pačiu tonu tapyti ir pirmą, ir antrą, ir trečią paveikslą planą.

Ką ji vaizduoja?

Ji stebi gamtą ir jai yra nuo-

širdžiai atsivėrusi, pagauna daug gamtos detalių ir moka ta gamta džiaugtis. Labiausiai ji mėgsta gėles, pavadinusi pievų gėlėmis. Gėlių paveikslai iškilmingi, nes gėlės sudėtos lyg ir puokštes, įvedant kartais net peizažo elementą. Gėlės detaliau išbaigtos, spalvos subtilesnės.

Toliau ji su pamėgimu vaizduoja žiemą, dažniausiai akvarelė. Čia dažnai pirmame plane yra koks upelis, tuoj pat auga didelis medis, kuris sujungia pirmą, antrą ir trečią planą. Medis net dominuoja. Gilumoje vaizduoja namelius. Tie namai yra gal kiek per maži, primena pirteles, o ne gyvenamus namus. Tikrai nebuvo tokių namų, kurie turėtų gale tik vieną langą, o šone du langus. Per daug maži.

Mėgsta tapyti ir pajūrį, įvairias scenas prie jūros, kur audringa jūra, kur bangos mušasi į viršų, ir kitur — jau aprimusią jūrą su paukščiais.

Nukeliauja prisiminimuose į Lietuvą, vaizduoja Vilniaus bokštus, grįžta į paliktas sodybas. Mėgsta vaizduoti ir miškus, krūmus, takelius. Mėgsta ir rudenis. Vienas toks ruduo buvo sukurtas gana pagaunančiai, dominavo šaltos tamsios spalvos ir kontrastavo su atšvaitais debesys, vandenyje (aliejinė tapyba).

Įspūdingiausia buvo gėlės, paskui platūs akvareliniai peizažai su virpuliuojančia gamtos nuotaika.

Šiaip parodos lankytojai pasidžiaugė paroda, pasidžiaugė jos šviesumu, jos optimizmu.

Dailininkė buvo sustojus pas savo dėdę dail. V. K. Jonyną, aplankė ir kitus gimines ir spalio 9 išvyko atgal į Juno Beach. Kaip teko girdėti, dar šį rudenį bus jos paroda Clevelande. Sėkmės! (p.j.)

POPIETĖ PUTNAMO STATYBAI

(atkelta iš 5 psl.)

Koncertą pradėjo komiteto pirmininkė Lilė Milukienė. Ji ir užbaigė padėkos žodžiu. Abi menininkės apdovanotos gėlėmis. Dar padėkos žodelį tarė ir seselė Margarita Bareikaitė. Priminė, kad vienuolyno statyba jau eina į pabaigą. Padėkojo visiems rėmėjams, koncerto programos dalyviams ir visiems svečiams.

Tuo pat buvo laimėjimų traukimas. Laimėjimam buvo leidžiama lietuviška lėlė, kokteiliam daryti servizas, Galdiko monografija ir Galdiko paveikslas, kurį laimėjo Algis Daukša.

Paskui popietėje atsilankė dail. Ringailė Zotovienė, kurios paroda vyko žemutinėje salėje. Ji irgi padovanojo paveikslą. Taip laimėjimo bilietai buvo platinami iš naujo. Surinko dar 150 dol. Šį paveikslą laimėjo kun. A. Račkauskas. Laimėjimam vadovavo Janė Gerdvilienė.

Toliau buvo kavutė. Prie atskiro garbės svečių stalo sėdėjo koncerte dalyvavę kunigai, vienuolai, organizacijų atstovai ir programos dalyviai. Publika galėjo būti daugiau. Buvo apie 150. ((p.j.))

BOSTONO ŽINIOS

Dėl kardinolo laiško

Bostono arkivyskupas kardinolas Humberto Medeiros prieš Massachusetts pirminius rinkimus vyskupijos laikraštyje The Pilot paskelbė laišką, kuriame ragina tikinčiuosius neremti ir nebalsuoti už tuos kandidatus, kurie remia abortus. Tokie kandidatai į JAV kongresą buvo du.

Tas kardinolo laiškas buvo komentuojamas veik visos Amerikos žinių tarnybos. Liberalai labai puolė kardinolą, kodėl jis kišasi į politiką. Nors kardinolas pasisakė tik moraliniu klausimu, tačiau liberalai tą jo pasisakymą pavertė politiniu. Tiesa, niekas iš liberalų nepasisakė prieš kitą dvasiškį, buv. kongresmaną liberalą jezuitą kunigą Robert Drinan. Drinan atsisakė kandidatuoti, nes popiežius jam uždraudė būti kongrese. Tačiau Drinan indorsavo tuos kandidatus, kurie yra už abortus. Žinių tarnyba ir liberalai niekur nepasisakė prieš jezuitą Drinan, kuris gana aktyviai agitavo už tų dviejų kandidatų išrinkimą. Tiesa, senatorius Kennedy ir Speaker of the House O'Neil irgi labai rėmė tuos du kandidatus. Tai tokia yra liberalų teisė ir moralė.

LB Bostono apyl. pirm. Aloyzas Astravas pasiuntė kardinolui Medeiros laišką, dėkodamas už jo moralinį pasisakymą. Jis taip pat pasiuntė laišką ir laikraščiui Boston Herald American, kuris tą laišką išspausdino.

Astravas rašo, kad Bostono lietuviai džiaugiasi kardinolo laišku, kuriame pasisakyta moralės klausimu, o ypač prieš abortus. Amerikos lietuviai pripažįsta, kad moralės gynimas yra ne politinis reikalas. Savo laišku kardinolas tik mum priminė mūsų moralinę pareigą nebalsuoti už tuos kandidatus, kurie perša antimoralinius reikalus. Esą, mes tikime, kad dvasiškis vada turi pasisakyti ir mokytis mus moralės, net kalbant ir apie politinius vadus.

Lietuviai užgirią kardinolo laišką ir tik, kad tai yra renkiamieji pareigūnams rodyklė, kuriu keliu jie turi eiti ne tik prieš abortus, bet ir kituose moraliniuose reikaluose, taip baigia savo laišką Aloyzas Astravas.

Išradėjas inž. Julius Tumavičius

Old Saybrook laikraštyje Michele Jacklin rašo apie inžinierių Julijū Tumavičių. Tumavičius esąs 66 metų, baigęs M.I.T. ir 45 metus dirbęs aerospace pramonėje. Jis buvęs lėktuvų bandymų pilotas, inžinierius ir projektuotojas, užpatentavęs 17 įvairių išradimų. Paskutiniu laiku jis dirbęs prie naujo išradimo "Perceptor". Tai esąs trijų dimensijų instrumentas, kuris būsiąs naudojamas net algebros, biologiniam tyrimam, tyrimam po vandeniu ir t.t. Tą aparatą jis tobulinąs, bet jau esąs parduavęs U.S. laivynui, Pratt & Whitney lėktuvų bendrovei, Washingtono universitetui, Laivyno povandeninės sistemos centrui New Londone, Connecticut universitetui, kuriame dabar jis yra mechaninės inžinerijos lektorius. Tuos visus savo išradimus jis darąs savo namo rūsy, kurį jis pavertęs laboratorija.

Julius Tumavičius yra kilęs iš Bostono. Jo tėvas, Baltramiejus Tumavičius, jau seniai yra miręs, o motina, Jadvyga Tumavičienė, kurią tremtiniai pavadino "Tremtinių motina", mirė tik praeitą rudenį. Sesuo Irena Mickūnienė gyvena Bostono priemiesty Jamaica Plain.

Lankėsi prof. ir dailininkė Kabilos

Rugsėjo 22-28 lankėsi pas savo gimines Baltušius prof. dr.

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administracija. Skambink 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

Algimantas Kabaila ir dailininkė Vida Mikailaitė-Kabailienė. Stasys Baltušis yra Vidos pusbroliis.

Prof. dr. A. Kabaila profesoriauja The University of New South Wales School of Civil Engineering Department of Structural Engineering, Australijoje. Vida Kabailienė dėsto meną mokyklose.

9-ji Lietuvių diena

LB Bostono apygardos rengiama 9-ji Lietuvių diena įvyks spalio 26, sekmadienį, 3 val. popiet S. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos auditorijoje. Bus suvaidinta Antano Gustaičio šviesios nuotaikos lietuviško kaimo drama "Sekminių vainikas". Vaidins Bostono lietuvių dramos sambūrio ir lietuvių etnografinio sambūrio nariai: Birutė Banaitienė, Bronius Banaitis, Arvydas Budreckis, Vytautas Dilba, Marija Cineitienė, Erdvilis Janulaitis, Jurgis Jašinskas, Vytautas Jurgėla, Rita Kapočūtė, Lilija Kulblienė, Perkūnas Krukonis, Gita Kupčinskienė, Aidai Kupčinskas, Aldona Lingertaitienė, Norbertas Lingertaitis, Rimas Manomaitis, Birutė Vaičiūrgytė-Šležienė, Daiva Veitaitė, Reda Veitaitė ir kt. Režisuoja Aleksandra Gustaitienė, dekoracija Povilo Martinkaus, scenos apšvietimas Romo Šležo.

Po vaidinimo bus vakariene ir loterijos laimėjimų traukimas.

Bostono parengimų kalendorius

Antras Kaimas iš Chicagos atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliiečių dr-jos III aukšto salėje rengia Bostono skautija.

Kaukių balių rengia jaunimo sekcija spalio 25, šeštadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Piliiečių dr-jos salėje, So. Bostone.

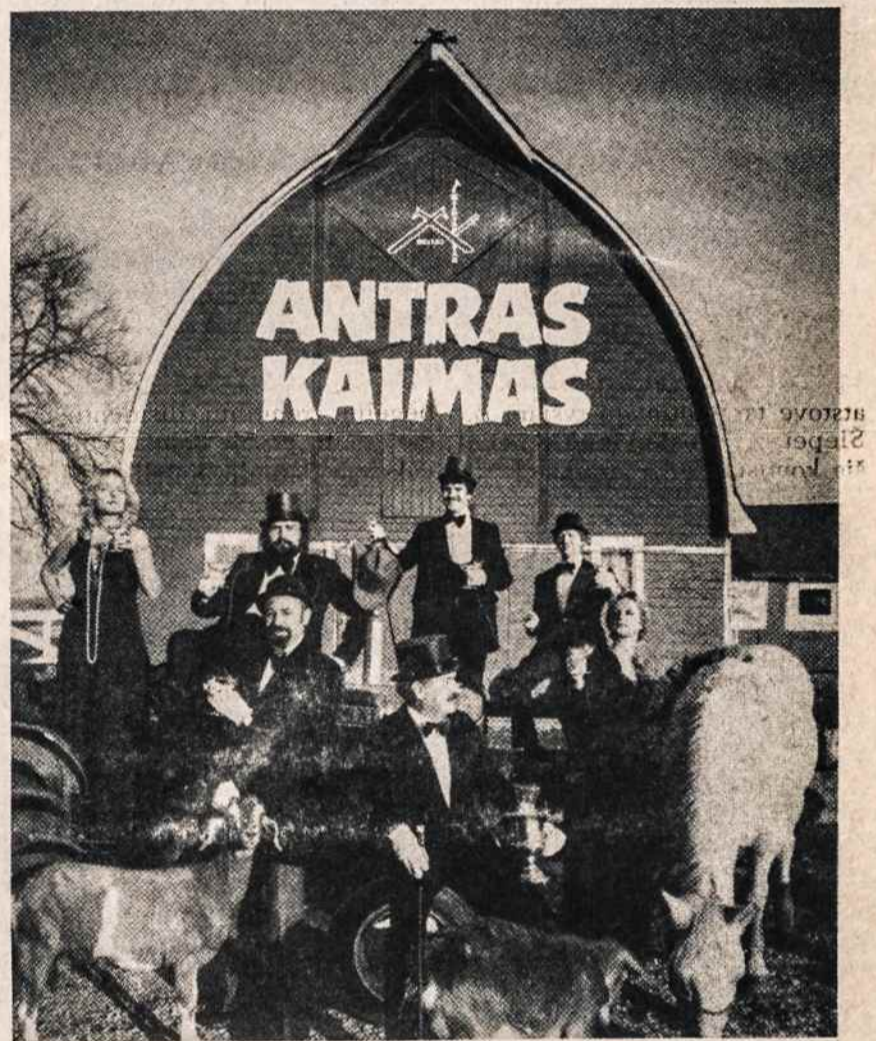
Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos salėje. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliiečių dr-jos salėje, So. Bostone.

LAISVĖS VARPĖS Sekmdieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

Bostono skautijos kviečiamas, atvyksta "Antras Kaimas". Linksno pobūdžio programa bus Lietuvių Piliiečių Draugijos III-čio aukšto salėje, spalio 18, šeštadienį. Pradžia — 7 v.v. Prieš programą stalai bus aptarnaujami gėrimais. Programa prasidės punktualiai 7:30 v. Po programos — užkandžiai, šokių muzika, turtinga loterija, baras. Dar yra nedidelis kiekis neišparduotų bilietų.

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinamas, kad jūsų pinigai procentus, leidžiamus įstatymu.

Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

South Boston Savings Bank

"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD, PREZIDENT

MAIN OFFICE 460 West Broadway South Boston 9 AM to 3:30 PM Monday thru Friday Saturday 10 AM to 1 PM 268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE 740 Galvins Blvd. 8:30 AM to 5:30 PM Mon. Thru. Wed. & Fri. Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM Saturday 8:30 AM to 12 Noon

JANINAI GERDVILIENEI,

Jos motinai Lietuvoje mirus, giliai užuojautą reiškia

New Yorko Amerikos Lietuvių Taryba

JANINAI GERDVILIENEI,

Jos motinai Lietuvoje mirus, nuoširdžiai ir giliai užuojautą reiškia

Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygardos Valdyba

A.A. ELENA MASAITIENĖ-BALČIUNAITĖ

užmigo Viešpatyje Buckley Hill Rd., CT 1980 m. spalio 4 d. 6:30 val. vakaro, būdama 75 metų.

Gimusi Lietuvoje: Rėčiūnų k., Vištyčio vls., Vilkaviškio aps. Nuo 1949 m. gyvena Jungtinėse Amerikos valstybėse.

Pasilikome giliai liūdį: vyras Česlovas; broliai ir seserys: kun. prel. Vytautas, Natalija, Povilas, Antanas, Petras, Agota, Silvestras ir brolienė Bronė su šeimomis, Marcelė, pusbroliai bei pusseserės, kiti giminės bei pažįstami.

Nuoširdžiai prašome visus prisiminti Mirusiąją savo maldose.

Artimieji

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Tautodailės paroda vyksta šį savaitgalį, spalio 18 ir 19, Kultūros Židinyje. Bus išstatyta labai retų ir brangių eksponatų, atskirų meistrų rinkiniai, gintaras, medžio drožiniai ir t.t. Parodos metu apačioje veiks valgykla su lietuviškais valgiais. Mažonoje salėje bus ir prekymetis, kur bus galima įsigyti įvairių lietuviškų papuošalų, dirbinių. Paroda lankoma šeštadienį nuo 12 val. iki 8 v. vakaro, sekmadienį nuo 12 val. iki 6 val.

Iš Montrealio atvyksta audėjų grupė, pasivadinusį Vaivorykštės vardu. Jos tautodailės parodoje išstato savo išsčius kilimus, kraičio dėžes ir lietuviškas lėles. Visų kilimų tematika — lietuviška.

Jaunimo pamaldos Kultūros Židinyje bus lapkričio 2, sekmadienį, 12 val.

Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Šimutis spalio 6 dalyvavo su žmona Nigerijos užsienio reikalų ministro Ishaya Audu suruoštam diplomatiniam priėmimo The Plaza viešbuty New Yorke.

Kun. Ladas Budreckas, kuris dabar gyvena Apreiškimo parapijos klebonijoje ir talkina bažnyčiai, išsikelia į Arkivyskupo Matulaičio namus Putname, Conn. Jam spalio 26 parapijos salėje ruošiamos išleistuvės.

Aidų žurnalo naujas numeris suredaguotas ir šią savaitę spausdinamas pranciškonų spaustuvėje.

Jono Jurašo režisuotas veikalas "Savižudis" Anta teatre Manhattane pradėtas vaidinti rugsėjo 22, vaidintas kaip preview. Premjera buvo spalio 9, ketvirtadienį. Visi bilietai iš anksto buvo išparduoti.

Visos radijo stotys ir televizijos kanalai spalio 9, ketvirtadienį, paminėjo, kad Nobelio premija už literatūrą paskirta Česloviui Milosz, Lietuvoje gimusiam poetui, kuris rašo lenkiškai, dabar gyvena Los Angeles ir yra Amerikos pilietis.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Aktorius Vitalis Žukauskas spalio 18 vyksta į Baltimorę, kur Balfo vakare atliks humoristinę programą.

Moterų Vienybės susirinkimas buvo spalio 7 įprastinėje vietoje. Aptarti veiklos planai, Batunui paskirta 25 dol. auka. Apžvelgta ir dail. J. Bagdono paroda, kurią Moterų Vienybė surengė rugsėjo 13-14 Kultūros Židinyje.

Rasti vyriški akiniai Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Jie galėjo būti pamesti ar per Skautams Remti Komiteto balių, ar per jaunimo pamaldas, ar per popietinį koncertą. Akiniai dabar yra Darbininko redakcijoje. Iš ten prašom pasiimti.

Darbininko redakcijoje spalio 8 lankėsi Jonas ir Birutė Bagdžiai. Jie, grįždami iš Europos, buvo sustoję New Yorke pas gimines. Į Darbininko redakciją palydėjo Albinas Sakalas. Apžiūrėjo galeriją ir Kultūros Židinį. Iš čia spalio 9 išskrido į Venecuelą, o iš ten keliauja į Sao Paulo miestą, kur jie pastoviai gyvena.

Juozas ir Gražina Raibiai iš Los Angeles, Calif., buvo atvykę į New Yorką ir svečiavosi pas dr. Mariją ir Vitalį Žukauskus. V. Žukausko palydėti spalio 8 jie lankėsi ir Darbininko redakcijoje, apžiūrėjo galeriją ir Kultūros Židinį. Į Los Angeles išskrido spalio 9.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker dalyvauja grupinėje parodoje Caldwell kolegijoje, Caldwell, N.J. Ten yra išstačiusi akmens ir geležies skulptūrą, kurią pavadino pagal šv. Jono laišką — saugokite vaikus nuo stabų. Taip pat išstatė tris kabančias ir judančias skulptūras. Kolegijai vadovauja seserys dominikonės. Ši paroda vyksta nuo spalio 4 iki 17. Gi nuo lapkričio 1 iki 15 ten pat bus jos vienos skulptūros paroda, kurioje bus išstatyta apie 5 kabančios ir apie 30 stovinčių skulptūrų.

Ieško buto. Viengungis, 50 metų vyras, ieško šilto buto iš 3 kambarių Maspeth ar Woodhavene. Skambinti: Uzas — darbe 773-8339, namuose 894-2812.

Ieškomas trijų kambarių ir virtuvės butas Woodhavene. Ieško vienas suaugęs žmogus. Skambinti į Darbininko redakciją.

Su kanklių muzika susipažinti organizuojami savaitgalio kursai (workshop). Tuo reikalu yra šaukiamas susirinkimas spalio 27 d., 7:30 val. vak. Kultūros Židiny. Suinteresuoti ir negali dalyvauti skambina R. Česnavičienei. Jos telef. 212 849-1581.

Skautams remti komiteto vakare laimėjimam buvo leidžiama fantai. 100 dol. laimėjo Aras Ulėnas, V. Igno grafiką — Jurgis Nemickas, B. Kidolienės gobeleną — Pranas Gvildys. M. Jankausko skulptūrą — El. Dailidienė, C. Janušo paveikslą — M. Ilgūnas. Petras Jurgėla laimėjo gėrimų krepšį, kurį dovanavo Edvardas Liogys.

Jurgis Kiaunė, gyvenęs Jamaičioje, N.Y., spalio 10 išėjo apsipirkti. Grįžus ir įėjus į savo kiemą, jį užpuolė du plėšikai, primušė, pervertė ant žemės ir atėmė pinigus.

PADEKA

Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seselių stovybos fondui koncertas praėjo su pasisekimu. Solistė Roma Mastienė, mezzosopranas, iš Chicago ir akompaniatorė Dalia Sakaitė iš New Yorko visiem klausytojam suteikė labai nuostabią popietę, nes koncerto programa buvo labai įdomi ir pasisekusi. Šiom menininkėms labai dėkojame už koncerto pasisekimą.

Publikos galėjo būti ir daugiau, tačiau mes, rengėjai, esame dėkingi visiems, kurie į koncertą atsilankė ir parėmė seselių stovybos pastangas.

Už koncerto parengimą dėkojame: G. Kulpienei, A. Katinenei, B. Lukoševičienei, J. Pumputienei, A. Pumpučiai, J. Šližiui, V. Katinui, V. Milukui, A. Radzivienei, V. Sutkienei, J. Gerdvilienei, E. Mickelūnienei, p. Jankauskienei, Z. Jankauskaitei, dr. E. Vilčinskenei, Tėv. A. Prakapui, OFM, M. Šalinskenei, R. Česnavičienei, M. Klivečkenei.

Dėkojame dailininkei Ringalei Zotovienei, kuri dovanavo paveikslą ir kuris tuoj buvo išleistas laimėjimam.

Dėkojame visom poniom, paaukojusiom keptus pyragus, kuriais vaišinosi visi svečiai. Dėkojame dr. J. Stukui, du kartus pravedusiam reklamą per savo radiją ir savo paslaugą paaukusiam seselėm kaip auką.

Dar kartą dėkojame visiems atsilankiusiems ir bet koku būdu prisidėjusiems prie šio koncerto pasisekimo.

Rengimo Komitetas

Išnuomojamas 6 kambarių butas. Galima nuomoti 3 arba 6 kambarius. Skambinti iš ryto 847-1505.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą į gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Škerį, Jr. Telef. 212 847-5642.

KODĖL RENGIAMA TAUTODAILĖS PARODA?

Toks klausimas kyla ne vienam. Juk būna mugės, apsipirkimai, kur suvežama įvairios lietuviškos tautodailės. Ar ši paroda skirsis nuo kokios Kaziuko mugės?

Taip. Skirsis. Paroda stengsis parodyti lietuviškojo liaudies meno grožį, jo didumą, jo įvairumą. Pav. čia bus labai senų priejuosčių kolekcija, priejuostės iš įvairių Lietuvos sričių. Audiniai parodys etnografinių vienetų spalvingumą, raštų margaumą.

Montrealio audėjų grupės kilimas — Jūratė ir Kastytis. Kilimas bus išstatytas tautodailės parodoje spalio 18-19 Kultūros Židinyje.

N.Y. vyrų choras Perkūnas jau pradėjo intensyviai ruošti savo metiniam koncertui ir keletai iškviatimų į tolimesnes kaimynines valstijas. Pirmoji išvyka bus į Baltimorę lapkričio 15. Repeticijos vyksta 2 kartus savaitėje. Prašoma choro narius skirtose repeticijose dalyvauti. Taip pat kviečiami ir chorą įsijungti jauni ir bendrai visi vyrai, kuriems lietuviška daina gaivina jausmus, džiugina širdį ir priveria tėviškę. Vieningai ir garbingai dirbdami išsilaikysime, paskatinsime kitus dirbti ir taip sulauksime darbo vaisių.

mo, mezgimo ir kitokios technikos. Bus rodomas filmas, skaidrės.

Visa tai turi išjudinti New Yorko apylinkę. Jaunimas arčiau pažins lietuviškąją tautodailę ir jį paskatins ja domėtis, paskatins ir pačiam austi juostas ar drožinėti.

Šioj apylinkėje yra daug sumanių audėjų. Tegu ši paroda ir jom bus naudinga, nes praturtins jų žinias ir vaizduotę. O būtų gera, kad štai susidarytų tokių audėjų būrelis ir imtų austi naujus lietuviškus kilimus. O tai galima.

Rengėjai kviečia visus susidomėti paroda ir ją aplankyti.

Didelio dėmesio verti bus ir kilimai. Jų tematika lietuviška. Kilimai drauge paskatins ne vieną moterį susidomėti šia technika ir išausti lietuviškus dekoratyvius kilimus, kuriais galėtų papuošti savo butą.

Bus daug drožinių. Atskirų meistrų rinkiniai parodys, kurie yra nagingi lietuviški meistrai, kaip gražiai ir švariai padaro. Bus bent keli tokie meistrai specialiai išryškinti parodoje.

Bus demonstruojamos audi-

TAUTODAILĖS PARODA

PIRMA TOKIA NEW YORKE —

rengiama spalio 18 - 19 Kultūros Židinyje,
 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BUS IŠSTATYTA:

Įvairūs audiniai, medžio drožiniai, gintaras, papuošalai, šlaudinukai, margučiai ir k.

DALYVAUJA:

Montrealio audėjų būrelis VAIVORYKŠTĖ su savo kilimais, lėlėmis, kraičio skryniomis.

PARODA LANKOMA:

spalio 18, šeštadienį, nuo 12 val. iki 10 v. v.,
 sekmadienį, spalio 19, nuo 12 val. iki 6 v. v.

IŠKILMINGAS PARODOS ATIDARYMAS:

šeštadienį, spalio 18, 7 v.v.

Mažonoje salėje bus prekymetis, kur bus galima nusipirkti įvairių tautodailės darbų.

VEIKS VALGYKLA

su lietuviškais valgiais. Baras.

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia

LIETUVIŲ
 TAUTODAILĖS INSTITUTAS

LAISVĖS ŽIBURIO RADIOJOS rudens KONCERTAS — BALIUS

lapkričio 8, šeštadienį, 7 val. vak.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.
 Pirmą kartą New Yorke pasirodys Los Angeles iškiliojo jaunųjų menininkų vieneto "VIVA EUROPA" pagrindiniai dalyviai:

VITA POLIKAITYTĖ — dainininkė
 DAINA GUDAUSKAITĖ — dainininkė
 RIMAS POLIKAITIS — pianistas, akordeonistas, dainininkas
 RAIMUNDAS MICKUS — smulkininkas
 VYTAS BANDŽIULIS — šokėjas
 ANGELĖ MIČIULYTĖ — šokėja

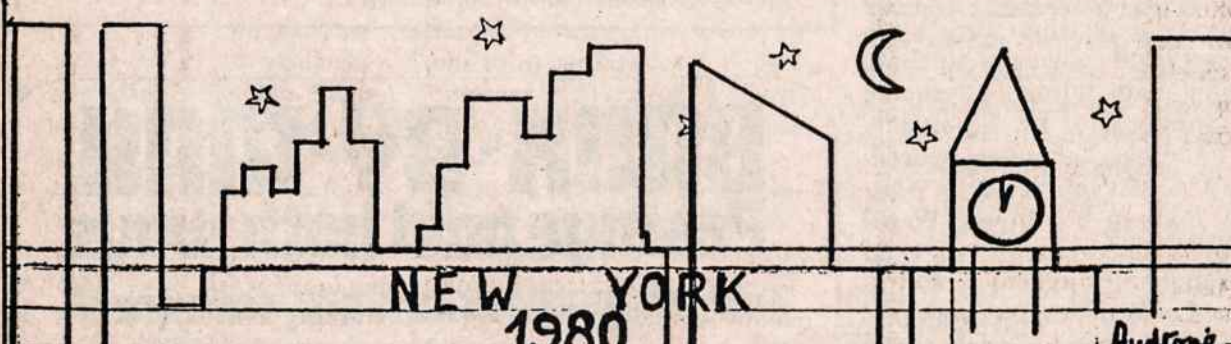
Grupės režisierė — Danutė Barauskaitė, šviesų efektai — Jonas Matulaitis, garso efektai — Petras Baltrulionis.
 Po programos — šokiai ir pobūvis. Groja ir dainuoja vokalinė-instrumentalinė 6 asmenų grupė "Jina ir 3 gintara". Vadovas — VYT. DAUGIRDAS.
 Veiks turtinga loterija.
 Valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros Židinio salėse. Kurie norėtų šokių metu turėti stalą, gali iš anksto užsisakyti pas Živilę Juriene. Jos telef. 212 441-7831
 Įėjimo auka 7 dol. Jaunimui iki 16 m. 5 dol. (Jaunimo bilietai gaunami tik prie įėjimo). Bilietus patartina įsigyti iš anksto, paštu atsiunčiant atitinkamai sumai čekį ir sau adresuotą su pašto ženklu voką: Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N.Y. 11364.

BILJETŲ PLATINTOJAI:

<p style="margin: 0;">NEW JERSEY: B. P. Macijauskas 998-6797; 892-6415 K. Pralėika 256-5224</p> <p style="margin: 0;">NEW YORK: N. P. Baltrulionis AX 7-0991 A. Diržys TA 7-8789</p>	<p style="margin: 0;">Ž. Jurlenė 441-7831 E. Kezlenė 296-0798 R. Kezys 769-3300; 229-9134 G.S. Kudirka 235-0724 B.V. Labutis VI 7-5550 M. Šalinskienė 296-2244 V. Vasikauskas VI 7-1286</p>
--	---

Visus atsilankyti kviečia

**LAISVĖS ŽIBURIO
 RADIJAS**

NEW YORK 1980

LSS

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko skyrius kviečia visus studentus ir buvusius studentus atvykti į

LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIMĄ

kuris įvyks lapkričio 27-30 dienomis.

<p style="margin: 0;">Loews Warwick Hotel</p> <p style="margin: 0;">6th Ave ir 54th St.</p> <p style="margin: 0;">New York, N.Y. 10019</p> <p style="margin: 0;">Nario mokestis — registracija — 5 dol.</p> <p style="margin: 0;">Užsiregistruoti ir informacinius reikalais kreiptis:</p>	<p style="margin: 0;">Kambarių kainos:</p> <p style="margin: 0;">vienam — 40 dol. nakčiai dviem — 45 dol. nakčiai trim — 50 dol. nakčiai</p> <p style="margin: 0;">Raimundas Balsys 240-76 67th Ave. Douglaston, N.Y. 11363 Tel. (212) 423-6595</p>
---	---